

ಗರುಡಗಂಬದ ದಾಸಯ್ಯ

ನಮ್ಮ ಉಲಿನ ಹೋಲಗೇರಿಯ ಅದಿಕಣಾಟಕರು ಒಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಭೆಜನೇಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಗರುಡಗಂಬ ಒಂದನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡಿ ಅಂತಾ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದು. ನಾನೂ ಆಗ್ಗಿ ಆಗ್ಗಿ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾ ಒಂದೂವರೆ ವರುಪ ತ್ವಿದೆ. ಅವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಶಂಕರಪ್ಪ “ಒಂದು ಗರುಡಗಂಬ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪಾನ ನಿರೋಧದ ಮೇಲೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಸಾಧುವಿನ ಬಳಿ ಇದೆ. ಆ ಸಾಧುವಿಗೂ ನನಗೂ ಒಹಳ ಸ್ನೇಹ. ಆ ದಿವಸ ಅವನು ಬಿನ್ನೀ ಮಿಲ್ಲಿನ ಬಳಿ ಹೆಂಡ ಸಾರಾಯಿ ಕುಡಿಯು ವುದು ಪಾಪವೇಂಬ ವಿಪಯದ ಮೇಲೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಅಫೀಮನ್ನು ತಿನ್ನಿದಿದ್ದರೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಘಾತಿಯೀ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅದರೆ ಅಫೀಮಿಗೆ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಸೂ ಇಲ್ಲ. ಗರುಡಗಂಬವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಬಿಡುತ್ತಾನಂತೆ. ಅದನ್ನು ನೀನು ಕೊಂಡುಕೋ” ಎಂದನು. ನಾನು ನಿರುತ್ತಾಹಂಡಿಂದ “ಹೋಗಯ್ಯ ಆ ಗರುಡಗಂಬ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ನಾನು ತಿರುಪಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹೋಗಬೇಕು?” ಎಂದೆ. ಶಂಕರಪ್ಪ, “ನಿಮ್ಮ ಅದಿಕಣಾಟಕರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತೆ. ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ತೆಗೆದುಕೋ” ಎಂದು ಬಲಾತ್ಮರಿಸಿ 2 ರೂ. ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಗರುಡಗಂಬವನ್ನು 10 ಆಣಿಗೆ ನನಗೆ ಕೊಡಿಸಿದನು. ಸಾಧುವು ಆ ದುಡ್ಡಿಗೆ ಅಫೀಮನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ತನ್ನ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನೀ ಮಿಲ್ಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋರಟುಹೋದನು.

ಗರುಡಗಂಬ 10 ಆಣಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಿಷುದರಿಂದ ನನಗೆ ಸಂತೋಷನೇ ಆಯಿತು. ಒಂದೆ ಒಂದೆರಡು ಸಾರಿ ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಕೇಳಿದ್ದ ರೂ ಅದು ಸಿಕ್ಕಿರಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಅದಿಕಣಾಟಕರಿಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗುವುದೆಂಬ ಹಾರುಬಿಂದ, ನಾನು ಮಾರು ಘಾಂಟೆಯ ರ್ಯಾಲಿಗೆ ಗರುಡಗಂಬವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಡಿದುಕೊಂಡು ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದಿಂದ ಹೋರಟೆ. ನಾನು ಕೃಷ್ಣ ಬಜಾರಿನ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು. “ಇವರು ನನ್ನಸ್ನೇ ಕುರಿತು ನೋಡುವವ್ಯೂ ನಾನೇನು ಸುಂದರನಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎಂದು ಕೊಂಡು ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಹೆಚ್ಚೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದೆ. ಆಗ ತಟ್ಟನೆ ಹೋಳಿ

ಯಿತು. ನಾನು ಗರುಡಗಂಬವನ್ನು ಹೀಯಲ್ಲಿ ಒದಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು ದನ್ನು ಜನರು ಕಂಡು, “ಇವನಿಗೆ ಚೋಳಿಗೆ, ಜಾಗಟೆ ಇಲ್ಲ. ಅದರೂ ಇವನೂ ದಾಸಯ್ಯನೇ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು. ನನ್ನ ವೇಪವೇನ್ನೇ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಜಾಗಟೆ, ಚೋಳಿಗೆಯ ಗುರುವಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಇರ್ದುತ್ತಾ ಮಾಸಿದ ಒಂದು ಬಿಳಿಯ ಖಾದಿ ದಟ್ಟಿ, ಮಿತಿ ಏರಿ ಬೇಳಿದ ದೇಹಕ್ಕೆ, ಬಗ ಯಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕುಗಿದ್ದ ಒಂದು ಅಂಗಿ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೊದೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೊಳಿಯಾದ ಅಂಗವಕ್ಕು. ಹೆಗಲಮೇಲೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಸೌತೇಕಾಯಿಯ ಗಂಟು. ಪ್ರೇರಿಕರಾದ ನಮ್ಮ ತಂಡೆಯವರು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವರೆಂದು ವದಂತಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಮುಖಿಕ್ಕೊರವಾಡಿಸದ ಬೇಳಿಸಿದ್ದ, ಊಪಾದ, ಅರದಂತಿದ್ದ ಕರಿಯಗಡ್ಡ, ಇವು ಆಗಿನ ನನ್ನ ವೇಪದ ಕೆಲವು ಘ್ರಣಿತ್ಯಗಳು. ಇದೇ ವೇಪದಲ್ಲಿ ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬನು.....“ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಕ್ಕರ ಬಡಿರೋಕೇ ನಿನಗೆ ಸಂಭಾ ಕೊಡೋದು. ಹೋಗಿ ಬೇಗ ದೋಸೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ” ಎಂದಿದ್ದನು. ನಾನು ದಾಸಯ್ಯನೆಂಬುದು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಿಳಿಯೆಂದು ನನಗೆ ಹೊಳಿದಕೂಡಲೇ, ನನಗೆ ಉಂಟಾದ ಅವಮಾನ ಹೇಳತೀರದು. ಭೂಮಿಯೂ ಅಂದು ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ನುಂಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನನಗೇನೂ ದುಃಖ ವುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲ್ಲ.

ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋರದೆ ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಅಲ್ಲೇ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟೆ. ಆ ಎರಡುನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾರಾರುಜನ ನನ್ನ ಏದುರಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಪರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಗರುಡಗಂಬದಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದಿರೇ ಹೊರತು ಮತ್ತಾವುದರ ಮೇಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ನನ್ನ ಕಡೆಯೇ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು. ಹಾಳಾದ್ದನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಸುತ್ತಿಕೊಳೊಳ್ಳೇಣ ಎಂದರೆ ಅದು ಎಣ್ಣೆ ಮಯಿವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಆದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದ ಸಂಭಿಗೆ ರಸ್ತೆಯ ಗಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾದು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಕೊಲಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಸಧ್ಯ ಬದುಕಿಕೊಂಡೆನೆಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟೆ.

ಆ ಸ್ನೇಹಿತನ ಕೊಲಡಿಗೆ ಎಪ್ಪೋ ಜನರು ಒಂದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವವರೇ. ಒಬ್ಬನಂತರ ನನಗೂ ಈ ಗರುಡಗಂಬಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು...“ಹಾಳಾದ ದಾಸಯ್ಯ ಯಾರಿಯಾ ನಿನಗೆ ಗಂಟುಬಿಡ್ಲೋನು! ಒಳ್ಳಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೇ ಸಂಪರ್ದಿ

ದ್ವಿತೀಯ! ದಾಸಯ್ಯಗಳು, ಭಿಕ್ಷುಕರು, ಬುಡುಬುಡುಕೆಂಪರು, ಗೋಪಾಲ ದವರು ಇವರೇ ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು. ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಬೆಂಕೆ ಹಾಕಿತು" ಎಂದನು. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಗಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀಗೋಪಿಗೆ ಗುರಿಯಾದ ನಿರಪರಾಥಿಯ ಮುಖಿ ದಂತೆ ಮುಖಿವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದನು. ನಾನು ಪುಂಕ ನಂತೆ ಸಮ್ಮಾನಿದ್ದುಬಿಟ್ಟೆ.

ಗರುಡಗಂಬದಮೇಲೆ ಕಲವು ಕಾಗದಗಳನ್ನಾದರೂ ಮುಚ್ಚೆಣಪೆಂದರೆ ಜನ ಆ ಕೊರಡಿಬಿಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರೆದುರಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿದರೆ "ನಾನೇ" ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ವಾ ಗೋತ್ತುಗಿಬಿಡುಪುದಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಯ ದಿಂದ ನಾನು ಮುಚ್ಚಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಭಯಂಕರವಾದ ಆಪಾದನೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದವನು ಹೇಗೆ ನಿರುತ್ತಾಹದಿಂದ ಬಂದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಹಿಸಲು ಸಿದ್ಧಾನ್ತಿಕಿರುವನೋ, ನಾನೂ ಆ ರೀತಿ ಬಂದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಹಿಸಲು ಸಿದ್ಧಾನ್ತಿಕಿರುವನೋ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ.

ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಘಂಟೆ ರೈಲಿಗೆ ನಾನು ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿದ್ದೀತು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾದರೂ ಬಂದಿದ್ದವರು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಕೊರಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡ ಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂಭತ್ತೂವರೆ ಘಂಟೆಯವರೆಗೆ ಕಾದರೂ ಆ ಪಾಟಿಗಳು ಆ ಕೊರಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಏಧಿಯಲ್ಲಿದೆ ಅವರ ಎದುರಿಗೇ ತಿರುಪೆಯ ಕಂಬವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ರೈಲ್ವೇ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಿಗೆ ಬಂದೆ.

ನಾನು ಕುಳಿತ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ನಾನು ಬೆಂಚಿನ ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಗರುಡಗಂಬದ ಕಡೆಯೇ ಅವನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆವನೂ ನನ್ನನ್ನು ದಾಸಯ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ವಾತನಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಅವನು ನನ್ನ ವಿವರ ದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದಲೇ ಮುಖಿವನ್ನು ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಆ ಹಾಳಾದ ಗರುಡಗಂಬವನ್ನು ತಲೆಕೆಳಕಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮುರ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು, ಆದಿಕಣಾಟಕರ ಭಜನೆ ಮಂದಿರದ ಕಡೆಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸ್ಟೇಷನ್ ಮಾಸ್ಪರು..."ಅದ್ಯಾರೋ ದಾಸಯ್ಯ ಟಿಕಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಓಡಿತ್ತಾರೋನು" ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೂ ಹೊರಗೆ ಬಂದು "ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ದಾಸಯ್ಯ" ಎಂದು ಬಿಟ್ಟುನ್ನು ಎಸದು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಂತೆ ಮನಗೆ ಓಡಿಕೊಂಡೆ.

ಜುಗಾರಿ ಕೃಸ್ತ - ೧

ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಬಹುದು! ಸಹಸ್ರಾರು ಚದರಮೈಲಿ ವಿಸ್ತಾರದ ಕಾಡಿನ ನಟ್ಟನಡುವೆ ನಾಲ್ಕಾರು ದಾರಿ ಕೂಡುವ ಈ ಸರ್ಕಲ್ಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಜುಗಾರಿ ಕೃಸ್ತ ಎಂದು ಹೇಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು! ಆ ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗಿರಾಕೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಂದು ಕಾಯುತ್ತಾ ಬಾಡಿಗೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳು ನಿಂತಿರುತ್ತವೆಂದು! ಆ ಕೂಡು ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಕೊಲ್ಲಾರು, ಉಡುಪಿ, ಕಾರ್ಕಾಶ ಮುಂತಾದಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವವರು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೇನೋ ಎಂದು ಶಂಕಸಬಹುದು. ಈ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬುದೇನೋ ನಿಜ! ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರು ಯಾರು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮಾತ್ರ, ಉತ್ತರ ಕೇಳಬೇಡಿ! ಅಲ್ಲಿ ಘಾರೆಸ್ವಾ ಚೀಕ್ ಪ್ರೇಸ್ಪಿನ ಬಳಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಚಾ ಹೋಟೆಲ್ಲು ಸದಾ ನೋಣ ಹೋಡೆಯುತ್ತೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಇಬ್ಬರೇ ಗಿರಾಕೆ, ಘಾರೆಸ್ವರ್ ಮತ್ತು ಗಾಡಿಗೆ ಹಡಬಿಟ್ಟಿ ಚಾ ಒದಗಿಸುತ್ತೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರು ಯಾರು? ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದವರು ಯಾರು? ಹೀಗೆ ಈ ಭಾಯಂಕರ ಏಕಾಂತದ ಜುಗಾರಿ ಕೃಸ್ತ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ನೂರಾರು ಕೌಶಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವೇ ಇಲ್ಲ.

ಜುಗಾರಿ ಕೃಸ್ತನ ಎಲ್ಲ ದಾರಿಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಬಲವಾದ ಗಳುವನ್ನು ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಕರೆಗೋಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಆ ಬಿದಿರು ಬೊಂಬುಗೆಳಿಗೆ

ಒಂದೊಂದು ಕೆಂಪು ಲಾಟೀನನ್ನು ಹೋಗಿ ಬರುವ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೀಂದು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಾಳಷ್ಟವಹಾರದ ದಂಥ ಇವ್ಯಾಪ್ತದನ್ನೂ ಗಮನಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಬೊಂಬು ಮುರಿದು, ಲಾಟೀನು ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಈ ಯಾಕ್ಷನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಲಾಟೀನು ಕಟ್ಟಿವುದನ್ನು ಬೈದು ಮಾಡಿ ರಸ್ತೆ ಪಕ್ಕ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿದ್ದ ಬಿದಿರುಗಳನ್ನೇ ಒಂದೊಂದನ್ನು ತಂದು ಕೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮಾರ್ಪಾಡಿನ ಆನಂತರವೇ ಅಲ್ಲಿನ ಘಾರೆಸ್ಪರ್‌ ಇಕ್ಕಾಲ್ ಸಾಬರಿಗೂ ಗಾಡೆ ಗುರಪ್ಪನಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದು, ಲಂಚಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬರುವ ವಾಹನಗಳನ್ನು ತಡೆದು ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿ ಕೇಳಬೇಕಾದ್ದು ಇಲ್ಲ ಎಂದು. ಆದು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಹೇಗೋ ತಾವು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದು, ಮನೆಗೇ ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎಂದು.

ಈ ಜ್ಞಾನೋದಯದ ಅನಂತರ ಅವರು ಖದೀಮರ ವಾಹನಗಳ ತಂಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿರು. ಭತ್ತ, ಹುಲ್ಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರುವ ಚಿಲ್ಲರೆ ರೈತರ ಗಾಡಿಗಳಿಗೆ, ಅಂಟುವಾಳ ಸಾಗಿಸುವ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ, ಪುಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಟ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ರೈತರ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಅವರು ದುಡ್ಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧಾನ ಮಾತ್ರ, ಬಹಳ ಸರಳವಾಗಿತ್ತು. ಘಾರೆಸ್ಪರ್‌ ಇಕ್ಕಾಲ್ ಗಾಡೆ ಗುರಪ್ಪನಿಗೆ ಗಾಡಿ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದು. ಗುರಪ್ಪ ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ತೆಳುವಾದ ಗಳುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹುಲ್ಲಿನ ರಾಶಿಗೆ ತುಣ್ಣಿ ತೂರಿಸಿ ಒಳಗೇನನ್ನಾದರೂ ಬಚ್ಚುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೋ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕಾಗಿ ಏದೋ ಹಕ್ಕೋ ಬಿಟ್ಟಿದನೋ ಸರಿ. ದುಡ್ಡು ಕೈಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಇಕ್ಕಾಲ್ “ಇಳಿಯೋ ಇಳಿಯೋ ಏನೂ ಇರೋಹಂಗೆ ಕಾಣೋಡಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಕೆಳಗಿನಿಂದಲೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದು. ದುಡ್ಡು ಬಿಟ್ಟಲಿಲ್ಲವೋ, ಗುರಪ್ಪ ಗಾಡಿ ಮೇಲಿನಿಂದಲೇ “ಗಳಕ್ಕೆ ಏನೋ ಗಟ್ಟಿ ತಾಗಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣ್ಣದೆ ಸಾರಾ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದು. ಸರಿ ಗಾಡಿಗೆ ತುಂಬಿದ ಹುಲ್ಲು ಮೆದೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಅನಾಲೋಡು ಮಾಡು ಎಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಏದೋ ಹಕ್ಕೋ ಲಂಚ ಉಳಿಸಲು ಹೋದ ರೈತ ಗಾಡಿ ಅನಾಲೋಡು ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಲೋಡು ಮಾಡುವ ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುಕೊಂಡು ನರಂ ಆಗಿ ಬಾಲ ಮುದುರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು.

ಆಮೇಲೆ ರೈತರ ನಾಟಕ ಶುರುವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಪೂಜಾ ವಿಧಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿಸಾರಿಯೂ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗುವ ವಿಧಿಗಳಿವೆ. ರೈತರು ತಮ್ಮ ತೊಂದರೆ ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಅವರಿಭೂರೆದುರು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಡೆ ಗುರಪ್ಪ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ “ನಾವೂ ಜನಗಳ ಕಷ್ಟಸುಖ ನೋಡೇ ಕಾನೂನು ಚಾಲಾಸ್ತ್ರೇವೀ ಅಂತಿಟ್ಟುಕೋ. ಕಾನೂನಿದೇ ಅಂತ ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು

ಮಹಿಂ ಮಾರೇ ನೋಡ್ದೇ ಇರಾಕಾಗಲ್ಲು" ಎಂದು ತಾನು ಮಾತ್ರ ರೈತರ ಪರ ಇರುವಂತೆ ಮಾತಾದುತ್ತಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ "ನೀವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನಮ್ಮು ಕಷ್ಟ ಸುಖ ನೋಡಬೇಕು." ಎಂದು ದಾರಿಹೋಕರಿಗೆ ಗಂಟು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೂತಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ಮಾಮೂಲಿ ಸಲೀಸಾಗಿ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇವರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಅಮಾಯಕರಿಗೆ ಹಂಸಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಫಾರೆಸ್ಟರ್ ಇಕ್ಕಾಲ್ ಸಾಬರ ಲೋಭವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಅಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವನೊಬ್ಬಿ ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ಈ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾದರೂ ಗಿಟ್ಟಬೇಡವೆ ಎಂದು ಆತನ ವಾದ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬಳಿ ಲಂಚ ಕೇಳುವಾಗಲೂ ಅವನು ಇದನ್ನು ಘಂಟಾಫೋನವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅಷ್ಟುಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಮೇಲಿನವರಿಗೆ ಎಷ್ಟುಮ್ಮೆ ಕಳಿಸಬೇಕು, ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಫಾರೆಸ್ಟರ್ ಬಂಗಲೀಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಮಜಾಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ತನಗೆಮ್ಮೆ ಖಚು ಬಿದ್ದಿದೆ ಇತ್ತೂದಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಹೀಗಿದ್ದವನ ಪುಂಗಿ ಹತಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದ್ರೂ ಆಗಿ ಅವನು ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಹೇರಿಗೆ ಬರುವುದನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ತ್ವರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಘಟನೆಗಳು ಕಾರಣವಾದುವು.

ಒಮ್ಮೆ ಬಿಳ್ಳಿರಿಂದ ಹುಲ್ಲು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಡಿಸಾಲನ್ನು ತಡೆದು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ತಪಾಸಕೆಯ ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಗಾಡಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಹಸುರು ಟವಲ್ಲಿನ ರೈತರು ಯಾಕೋ ಒಳ್ಳೆ ಮೂಡಿನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ ಪರ್ಗಳ ಆದರೆ ಆವರದೇ ಮುಹಾರಿಟಿ ಇರುವುದನ್ನೂ ನೇರಿದ ಮೇಲೆ ಆವರಿಗೆ ಕೊಂಚ ಧ್ವಯವೇ ಬಂದಿರಬೇಕು. "ನಿನ್ನ ತಪಾಸಕೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಮಾಡಿಕೋ. ಆದರೆ ಹುಲ್ಲು ಮಾತ್ರ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿದ್ದನ್ನ ನೀವೇ ತುಂಬಿ ಲೋಡುಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು" ಎಂದು ರಾಂಗ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತರು.

ಒಂದು ಗಾಡಿಯ ಹುಲ್ಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಳಗೆ ಸುರುವಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ ಇಕ್ಕಾಲ್ ಸಾಬಿಗೆ ರೇಗಿಹೋಯ್ತು. ತನ್ನಂಥ ಆಫೀಸರಿಗೆ ಲೋಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲ ಗಾಂಚಲಿ ಸೂಳೇಮಕ್ಕಾಳು! ನಾನೇನು ಇವರ ಜವಾನರಿಗೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋದನೆ! ಎಂದುಕೊಂಡು, ತನ್ನಬಳಿ ಜೋಡು ನಳಿಗೆ ತೋಟಾ ಹೋವಿ ಇದೆಯೆಂದೂ, ಘೈರಿಂಗಿಗೆ ಸಹ ತನಗೆ ಪರವಾನಗಿ ಇದೆಯೆಂದೂ ರೋಪ್ ಹಾಕಿ ಆಫೀಸಿನೊಳಗಿಂದ ಜೋಡುನಳಿಗೆ ತೋಟಾ ಹೋವಿಯನ್ನೂ ಎರಡು ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಎಲ್ಲಾ.ಜಿ ತೋಟಾಗಳನ್ನು ತಂದು ಸಹ ತೋರಿಸಿದ. ಆ ಒರಟು ರೈತರು ಹೋವಿಗೀವಿಗೆ ಬಗ್ಗುವ ಹಾಗೆ ಹಾಣಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾಡಿನ ದಟ್ಟ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಇಬ್ಬರು ಕ್ಷುದ್ರ ಜೀವಿಗಳ ಬೆದರಿಕೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಭಯ ಮುಟ್ಟಿಸಲಿಲ್ಲ.

“ನಿನಗೇನಾದು, ಬುದ್ದಿಗಿದ್ದಿ ಇದಿಯೇನಯ್ಯ? ದಿಪಾಟಮೆಂಟಿನೋರು ಹೊಟ್ಟಿಯೋದು ಎರಡು ತೋಟ. ಅದ್ದಾಗಿಮ್ಮೆ ಜನಾನಾಂತ ಸಾಯಿಸ್ತೀಯ? ತೋಟ ಖಾಲಿ ಆದ್ದೇಲ್ ನಿನ್ನತೆ?!! ಖಾಲಿ ಹೋವಿ ಹಿಡ್‌ಲೌಂಡು ಗುದ್ದಾಡ್‌ತೀಯ? ನಾವೆಮ್ಮೆ ಜನಾ ಇದೀವಿ, ನೀವೆಮ್ಮೆ ಜನಾ ಇದೀರ ಲೀಕ್ ಮೋಡಿದೀಯಾ?” ಎಂದು ತರಳಿ ತೆಗೆದದ್ದಲ್ಲದೆ ಗಾಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಯರ್ಕಾಚಿರ್, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ತುಂಬಿ ಹೊಟ್ಟಿ ಹೊರತೂ ರಸ್ತೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲಿಂದು ಹರ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತರು.

ಆಕಡೆ ಈಕಡೆ ಬಸ್ಸುಗಳೂ ಲಾರಿಗಳೂ ಹಲವಾರು ಜಮಾಯಿಸಿದುವು. ಒಬ್ಬಿಬ್ಬಿರು ಇಳಿದು ಬಂದು ಏನು ಸಮಾಚಾರ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲಾ ವಾಹನಗಳೊಳಗೇ ಕುಳಿತುಹೊಂಡು ‘ಪ್ರಾ ಪ್ರಾ ಪೀಪೀ’ ಎಂದು ಹಾರನ್ ಕೂಗಿಸಿ ಅಸಾಧ್ಯ ಗಡಿಬಿಡಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ಫಾರೆಸ್ಟರಿಗೆ ರ್ಯಾತರ ಮೇಲೆ ನಬ್ಬಿಹಾಂತ ಹೋಪ ಬಂದರೂ ಜಮಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನಗಳನ್ನು ತನ್ನಪರವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು “ನಿಮ್ಮ ಮನಿಷ್ಯರೇ ಮಾಡಿಯೋ ಕಾನೂನು. ನಿಮ್ಮದೇ ಸರ್ಕಾರ. ಕಾನೂನು ಮೇರೋಹಾಗತ್ತ ನಾವು? ಕಾನೂನು ತೆಗೆಸಿಹಾಕ ಬಿಡ್ರಿ. ನಾವಿಲ್ಲಿಂದ ಗುಡಾರ ಕೆತ್ತೋಂಡು ಹೊರಟೊಗ್ಗೀವಿ. ನಮಗೂ ರಗಳೇ ಇರ್ಮೋದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮೂ ರಗಳೇ ಇರ್ಮೋದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹುಸಿ ವಿನಯ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಶ್ರದ್ಧೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಬೇಜಾರು ಬರಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಸುತ್ತು ಕಾಡುಗಾತ್ತಲೀಯ ಗಾಢ ವಿಪಿನ. ದಾರಿಗಳು ಕಾಡಿನೋಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಹಸುರು ಸುರಂಗಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಗಿರಿಶ್ರೇಣಿಗಳ ನೆತ್ತಿಗೆ ಮೋಡ ಮುತ್ತಿ ಅಗಿಲ್ಗ ಕತ್ತಲು ಕೆವಿಯುವಂತೆ ನೆರಳು ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಬಸ್ಸಿನೋಳಗಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳು ಆ ಕಾಡಿನ ಸ್ಥಳ್ಬ್ಲಾ ನೀರವತೆಗೆ ಹೆದರಿ ಹೊಂಡು ಮೂತ್ರವಿಸಜನನೋಗೂ ಕೆಳಗಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರೇರ್ಸ್‌ ಬಳಿ ವಾಗ್ನಾದದಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಹೊಂಡು ಬಂದ ಒಂದಿಬ್ಬಿರು ತಮಗೆ ಮುಂದೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಕನೆಕ್ಟನ್ ಬಸ್ಸಿ ತಷ್ಟುತ್ತದೆಂದೂ, ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಲಿಗೆ ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ಅಂಗಲಾಚತೊಡಿಗಿದರು.

ಫಾರೆಸ್ಟರ್ ಮತ್ತೆ “ನಿಮ್ಮದೇ ಸರ್ಕಾರ.....” ಇತ್ತೂದಿ ಹಳೇ ರಿಕಾರ್ಡ್‌ನ್ನೇ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಲಾರಿ ಪಯಣಿಗ ಕಣ್ಣನವರೆಗೂ ಮಷ್ಟ್ರರ್ ಎಳೆದುಹೊಂಡಿದ್ದ ಮುಸುಡಿ ತೂರಿಸಿ “ಏ ತಿಕದ ಮೇಲೆ ಒದ್ದು ಹೋವಿ ಕೆತ್ತೋಂಡು ಓಡಿಸೋರ್, ಇವನ್ನ! ಯಾವನೋ ಈ ತರ್ಲೆ ನನ್ನಗನ್ನ ಜುಗಾರಿ ಕೃಸಿಗೆ ಹಾಕಿದೋನು? ಕೇಳೋಕಡೆ ಕೇಳೋಂಡು ಇಸ್ತೋಳೋದು ಬಿಟ್ಟು ಹಾದಿ ಬೀಡಿಲಿ ಹೊಳೋರತ್ತ ಭಿಕ್ಕ ಬೇಡ್ತಿದಾನೆ! ಥೂತ್!” ಎಂದು ಕ್ಕಾಕರಿಸಿ, ಕಷ್ಟ ಉಗಿಯಲು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಜಾಗ ಹುಡುಕಿದ.

ರ್ಯಾತರಿಗೆ ತಮ್ಮಪರವಾಗಿ ವಕಾಲತ್ತು ವಹಿಸಿ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಇವನ ಮಾತಿನ

ಮದೀ ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಚೂತಿಗೆ ತುಂಬಾ ಗಾಬರಿಯೂ ಆಯ್ತು. ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ಇವನನ್ನು ಇಮ್ಲೊಂದು ತುಳ್ಳುವಾಗಿ ಬಯ್ದರೆ ಘಾರೆಸ್ಪರ್‌ ರೇಗಿ ಖಂಡಿತ ಫೈರಿಂಗ್‌ ಮಾಡೇಬಿಡುತ್ತಾನೆಂದು ಹೆದರಿಹೋದರು.

ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಚಕ್ಕತರಾಗುವಂತೆ ಘಾರೆಸ್ಪರ್‌ ಬಾಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮುದುರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇದಿತು.

“ಆಯ್ತವ್ಯ ಆಯ್ತು! ಗಾಡಿಗೆ ನಾವೇ ಹುಲ್ಲು ತುಂಬಿ ಕೊಡ್ಡಿಬಿ. ಸರೀನಾ! ಎಲ್ಲಷ್ಟು, ಒಂದ್ದೂರಿ ಹೋಗ್ನರೋರಿಗೆ ದಾರಿ ಕೊಡ್ಡಷ್ಟು. ಗೌಡ್ರಿ! ನೀವು ಆ ಗಾಡಿ ಆಕಡೆ ತಗೊಳ್ಳಿ. ಇನ್ನಾಕ್ಕಿ ಸಿಟ್ಟು? ಎಲ್ಲ ಸೆಟ್ತಾಯ್ತುಲ್ಲ! ಹೋಗೋರೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಬಿಡ್ಡಿ. ದಾರಿ ಕೊಡಿ. ಮುಖ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾನೂನಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಕ್ ಸಪ್ರೋಟ್‌ ಸಿಕ್ಕದೇ ಇದ್ದ ನಾಷ್ಟೇನ್ನಾದೋಕಾಗತ್ತೆ?” ಎಂದು ಮರ್ಯಾದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ವಗತ ಭಾಷಣ ಗೊಣಗುತ್ತಾ ಗಾಡೆ ಗುರಪ್ಪನಿಗೆ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಗೆಹಾಕಿರುವ ಹುಲ್ಲನ್ನೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಗಾಡಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಡಲು ಹೇಳಿದ. ರೈತರು ಗಾಡಿ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಗೊಂಡು ರಸ್ತೆ ತೆರವುಮಾಡಿದರು. ಲಾರಿ ಬಸ್ಟಿಗಳೆಲ್ಲ ಸರಸರ ಸಾಗಿದುವು. ಹುಲ್ಲು ತುಂಬಿಕೊಂಡ ರೈತರ ಗಾಡಿಗಳು ಕಿಂಕಣಿ ನಾದದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದುವು. ಜಗಾರಿ ಕಾಸ್ ಖಾಲಿಯಾಯ್ತು.

“ಈ ಮೂರಾಸಿನ ಸೂಳೇಮಕ್ಕ ನಿಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇಲೆ ಒಂದಪ್ಪು ಕೇಳಬಾರ್ದು ಸಾರ್” ಎಂದು ಗಾರ್ಡ್ ಗುರಪ್ಪ ಘಾರೆಸ್ಪರಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಇಕ್ಕೂಲ್ ಗುರಪ್ಪನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಪ್ಪರ್ ಮುಖಿ ಉಗಿದ ಕೂಡಲೀ ಅವನು ಹತಾತ್ತಾಗಿ ಭೀತನಾದುದಕ್ಕೆ ಆ ಮುಖಿ ತಮಗೆ ಖಾಯಂ ಮಾಮೂಲಿ ಕೊಡುವ ಧಣಗಳೊಬ್ಬರ ಕಡೆಯವನಂತೆ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಜಾಲದ ಸದಸ್ಯನಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಯಾವ ಕ್ಷುಣಿದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮೆ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಬರುತ್ತಾನೋ ಎಂದು ಸದಾ ಗುಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಭಕ್ತನಂತೆ, ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳೂ ಒಂದು ಬೀಳುವ ಮಾಮೂಲಿ ಗಿಂಬಳ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತೇ? ಯಾರಿಂದ? ಯಾಕಾಗಿ? ಎಂದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಇಕ್ಕೂಲ್ನಂಥ ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದುಡ್ಡ ನುಂಗಿದ ಸಂತೋಷದೊಡನೆ ಸದಾ ಸಂಶಯ ಅನುಮಾನ ಗೊಂದಲ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಂಗಳನ್ನು ಶಾಲ ದೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಹಣ ಒಂದು ಜೀಬಿಗೆ ಬಿದ್ದೂಡನೆ ನಿರಂತರ ಭೀತಿಯ ನೆರಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಯಾರೋ ಎಲ್ಲೋ ಏತಕ್ಕೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಣಯದ ಫಲವಾಗಿ ಅನೇಕರು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಇಲ್ಲವೇ ನಾಪತ್ತೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಕ್ಕೂಲ್ಗೆ ಅರನೆಯ ಇಂದ್ರಿಯವೊಂದು ಅತಿ ಜಾಗರೂಕತೆ ವಹಿಸುವಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿರಲಿಲ್ಲ!

ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಇಕ್ಕುಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಸಿಸ್ಯಂ ಮಾಡಿದ. ರಸ್ತೆ ನಡುವಿನ ಅಡ್ಡ ಗಳಕ್ಕೆ ಹಂದುಗಡೆ ಕಲ್ಲುಕಟ್ಟಿ ತೂಕ ಹೇರಿದ. ಕಲ್ಲಿಗೆ ದಾರ ಕಟ್ಟಿ, ಆಫೀಸಿನ ಒಳಗಿಂದಲೇ ದಾರ ಎಳೆದರೆ ಸಾಕು, ಚೀಕ್ ಪ್ರೋಸೈನ ಅಡ್ಡಬಿದಿರು ಮೇಲೆದ್ದು ಬರುವ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ದಾರಿಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ವಾಹನಗಳ ನಿರ್ಗಮನದ ಅನಂತರ ಬಿದಿರುಗಳ ಕೆಳಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಬಂದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಕ್ಕುಲ್ಲಾಗೆ ಹೋಗಿ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ತಪ್ಪಿತು.

ಹೆದರುಪುಕ್ಕುಲನಾದ ಇಕ್ಕುಲ್ಲಾ ಅಡ್ಡಬಿದಿರು ಗಳಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತುಸೆದು ರಸ್ತೆ ಕಂಪೀಟು ಶುಲ್ಲಾ ಮಾಡಲೂ ತಯಾರಿದ್ದ. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೊ ಸ್ಕ್ರೋ ಆಫೀಸರುಗಳು ಬಿರುತ್ತಾರೆ. “ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಯಾಕೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಗೇಟ್ ಬಂದ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟೇ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಡಿಪಾಟ್ ಮೆಂಟಿನ ಯಾವ್ಯಾವ ನಾಯಿ ನರಿಗಳಿಗಲ್ಲಾ ಕ್ಕೊಳು ಹಿಡಿಯಬೇಕು! ಜುಗಾರಿ ಕೃಷ್ಣನವನು ಎಂದರೆ ಸಾಕು, ಎಲ್ಲ ಹೊಕ್ಕೆ ಮುತ್ತುವ ರಣಹದ್ದುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ! “ಅಲ್ಲಾ ಇಂಥಾ ಜಂಗ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೋಡುನಳಿಗೆ ಹೋಟಾ ಹೋವಿ, ಎರಡು ಎಲ್ಲ.ಡಿ. ಹೋಟಾ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇವರ ಕಾಡು ಕಾಯೋಡಕ್ಕೆ ಬುದ್ದಿ ಇದ್ದ ಸೂಕ್ತೇಮಗ ಯಾವನಾದೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರ್ತನ? ಅದೂ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು!! ಮೂರು ಕಾಸಿನ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಇವರ ಕಾನೂನಿಗೋಷ್ಠರ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡಬೇಕಾ?” ಎಂದೆಲ್ಲ ಎಪ್ಪೋ ಸಾರಿ ಇಕ್ಕುಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸಿದ್ದು.

ಸುರೇಶನೂ ಸುರೇಶನ ಹೆಂಡತಿ ಗೌರಿಯೂ ಒಂದು ದಿನ ಏವತ್ತು ಕೆ.ಡಿ. ಏಲಕ್ಟ್ ಮೂಟೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಚೀಕ್ ಪ್ರೋಸೈನ ಬಳಿಯ ಮರದತ್ತಿನ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತಾಗ ಘಾರೆಸ್ತರು ಒಮ್ಮೆ ಪರಿಜಯದ ನಗು ಬೀರಿ ಸುಮ್ಮನಾದುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಕಾರಣ.

ಮೇದಲಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಮೂಟೆಯೊಳಗಿರುವುದೇನು? ಎಲ್ಲಿಂದ ತಂದೆ? ನೀನೇ ಬೇಕೆಂದ್ದಾ? ಗ್ರಾಮ ಸೇವಕನ ಸಟ್ಟೆ ಫಿಕ್ಸೆಟ್ ಎಲ್ಲಿ? ಇತ್ತೂದಿ ತರಳ ತೆಗೆದು ಘಾರೆಸ್ತರು ಕೊನೇ ಪ್ರಕ್ಕ ಎರಡು ಮುಷ್ಟಿ ಏಲಕ್ಟ್ ಯನ್ನಾದರೂ ಮನೆ ಖಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

‘ಏಲಕ್ಟ್ ರೇಟು ತಾರಾಮಾರಿ ಏರಿತ್ತು. ಸುರೇಶ ಇನ್ನೂ ಏಲಕ್ಟ್ ಮಾರದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ, ದೇವಪುರದ ಯಾವ ಮಂಡಿಗೆ ಹರಾಡಿಗೆ ಬಯ್ಲಿ, ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೊಗಬಹುದು, ಎಂದು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತ, ಬಸ್ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತ. ಸುರೇಶನ ಈ ವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಹುಬ್ಬಾಟಗೆನ್ನೂ ಸಹಿಸಿದ್ದ ಅಕ್ಕರಳಿಗೆ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯಾಗಿ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರ ಹುದುಗಿ ಗೌರಿ ಮಾತ್ರ, ಏನನ್ನೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಷಟ್ಕೆ ಹತ್ತಾರುಸಾರಿ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿಕ್ಕುವ ಸದವಾಶದಿಂದಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು.

ರೈತನ ದೃಷ್ಟಿ

ಕರಿಯರದೊ ಬಿಳಿಯರದೊ ಯಾರದಾದರೆ ಏನು
ಸಾಮಾಜ್ಯವಾವಗಂ ಸುಲಿಗೆ ರೈತರಿಗೆ
ವಿಜಯನಗರಪ್ರೋ ಮೋಗಲರಾಳ್ಕಿಯೊ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊ
ಎಲ್ಲರೂ ಜಿಗಣಿಗಳೆ ನನ್ನ ನೆತ್ತರಿಗೆ
ಕತ್ತಿ ಪರದೇಶಿಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನೋವೆ
ನಮ್ಮವರೆ ಹದಹಾಕಿ ತಿವಿದರದು ಹೂವೆ
ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೆ ಸುಖಿಗಳಿಗೆ ರಸಿಕರಿಗಲ್ಲಿ
ಸಾಮಾಜ್ಯವೆಂಬುದದು ಕಾಮಧೇನು
ನೃಪ ಎಂಬ ಹೆಸರೊಡನೆ ಮುಡಿಯೊಂದನಾಂತೊಡನೆ
ಕಳ್ಳುರೊಡೆಯನು ಕೃಪೆಯ ಮೂರ್ತಿಯೀನು
ತಿಂದುಂಡು ಮೇರವವರ ಮೇರವಣಿಗೆಗಾನು
ಭಾಯ್ದಿರೆದು ನೋಳ್ಳಿ ಬೆಪ್ಪಾಗಬೀಕೀನು
ಹರಕೆ ಯಾರದೊ ಹಬ್ಬವಾರಿಗೂ ಅದಾವಗಂ
ಸಾಮಾಜ್ಯಕಾಳಿಗಾನಲ್ಲಿ ಕುರಿ ಕೊಲಿಗೆ
ಕುಯ್ಯಾರಿಯನೆಂತಂತೆ ಸಾವ್ಯ ಬದುಕಿನ ನಡುವೆ
ಕರುಣೆ ಗರಗಸದಿಂದೆ ಸೀಳುವರು ಬೆಲಿಗೆ
ಸಾಕೆನಗೆ ಸಾಕಯ್ಯ ಸಾಮಾಜ್ಯ ಪೂಜಿ
ಸಿಡಿಮುದ್ದಿನಕ್ಕತಿಗೆ ಗುಂಡು ಚರೆ ಲಾಜಿ
ನೇಗಿಲಿನ ಮೇಲಾಣೆ ಬಸವಗಳ ಮೇಲಾಣೆ
ನೆತ್ತರಿಲ್ಲದೆ ಸುಕ್ಕಿ ಸೋರಗಿದನ್ನಾಣೆ
ಸಾಮಾಜ್ಯ ಶೂಪರ್ ನವಿ ಮೋಹಿನಿಯ ರೂಪಕ್ಕು
ಮರುಳಾಗಿನೆಂದಿಗೂ ಸೀತೆ ಮೇಲಾಣೆ
ಬಡತನದ ಗೊಬ್ಬರವನನುದಿನಂ ಹೀರಿ
ಹಿಡಿಸದೊ ಸಾಮಾಜ್ಯ ಸಿರಿಯ ಕಸ್ತೂರಿ.

ಕುವೆಂಪು, kuvempu

ರೈತನ ದೃಷ್ಟಿ

ಕರಿಯರದೊ ಬಿಳಿಯರದೊ ಯಾರದಾದರೆ ಏನು
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾವಗಂ ಸುಲಿಗಿ ರೈತರಿಗೆ
ವಿಜಯನಗರವೋ ಮೊಗಲರಾಜ್ಯಕೆಯೋ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊ
ಎಲ್ಲರೂ ಜಿಗಣಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ನೆತ್ತರಿಗೆ
ಕತ್ತಿ ಪರದೇಶಿಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನೋವೆ
ನಮ್ಮವರೆ ಹದಹಾಕಿ ತಿವಿದರದು ಹೂವೆ
ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೆ ಸುಖಿಗಳಿಗೆ ರಸಿಕರಿಗಲ್ಲಿ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆಂಬುದದು ಕಾಮಧೀನು
ನೃಪ ಎಂಬ ಹೆಸರೊಡನೆ ಮುಡಿಯೊಂದನಾಂಶೊಡನೆ
ಕಳ್ಳೆರೊಡೆಯನು ಕೃಪೆಯ ಮೂರ್ತಿಯೇನು
ತಿಂದುಂಡು ಮೇರವರ ಮೇರವಣಿಗೆಗಾನು
ಬಾಯ್ದುರೆದು ನೋಳ್ಳು ಬೆಷ್ಟಾಗಬೇಕೇನು
ಹರಕೆ ಯಾರದೊ ಹಬ್ಬವಾರಿಗೊ ಅದಾವಗಂ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕಾಳಿಗಾನಲ್ಲಿ ಕುರಿ ಕೊಲಿಗೆ
ಕುಯ್ಯಾರಿಯನೆಂತಂತೆ ಸಾವು ಬದುಕಿನ ನಡುವೆ
ಕರುಣೆ ಗರಗಸದಿಂದ ಸೀಳುವರು ಬೆಲಿಗೆ
ಸಾಕೆನಗೆ ಸಾಕಯ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪೂಜೆ
ಸಿಡಿಪುದ್ದಿನಕ್ಕತೆಗೆ ಗುಂಡು ಚರೆ ಲಾಜೆ
ನೇಗಿಲಿನ ಮೇಲಾಣ ಬಸವಗಳ ಮೇಲಾಣ
ನೆತ್ತರಿಲ್ಲದೆ ಸುಕ್ಕಿ ಸೋರಗಿದೆನ್ನಾಣೆ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಶೂಪನವಿ ಮೋಹಿನಿಯ ರೂಪಕ್ಕು
ಮರುಳಾಗಿನೆಂದಿಗೂ ಸೀತೆ ಮೇಲಾಣ
ಬಡತನದ ಗೊಬ್ಬರವನನುದಿನಂ ಹೀರಿ
ಹಿಡಿಸದೊ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಿರಿಯ ಕಸ್ತೂರಿ.

ನಾಡನ್ನ ಆಳುವ ದೊರೆಗಳಿಂದ ಬೇಸಾಯಗಾರರು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಗೆ ಸುಲಿಗಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಇಂತಹ ವಂಚಕರ ಮತ್ತು ಕೂರಿಗಳ ನಯಗಾರಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ತಾನು ಮರುಳಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಬೇಸಾಯಗಾರನ ನಿಲುವನ್ನು ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ರೈತ=ಬೇಸಾಯಗಾರ; ದೃಷ್ಟಿ=ನಿಲುವು/ಅಲೋಚನೆ; ಕರಿಯರು=ಅಭಿಕಾ ದೇಶದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಜನಸಮುದಾಯ; ಬಿಳಿಯರು=ಇಂಗ್ಲೀಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಜನಸಮುದಾಯ; ಯಾರದು+ಆದರೆ; ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ+ಆವಗಂ; ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ=ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಆಡಳಿತಕ್ಕ ಒಳಿಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಂತ್ಯ; ಆವಗಂ=ಯಾವಾಗಲೂ; ಸುಲಿಗಿ=ದೋಷುವಿಕೆ/ಹೊಳೆ/ಲೂಟಿ;

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾವಗಂ ಸುಲಿಗಿ ರೈತರಿಗೆ=ಬೇಸಾಯಗಾರರು ಬಿಳಿದ ಬಿಳಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ದವಸದಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ದೊರೆಯಿಂದಲೂ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ಜನಾಂಗದವರು ಆಳಿದರೂ ಬೇಸಾಯಗಾರನ ದುಡಿಮೆಯ ಪಲವೆಲ್ಲವೂ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳಾದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಸಾಯಗಾರನು ಬಿಳಿದ ಬಿಳಿಯ ಅವನ ಕಯ್ಲಲ್ಲಿ ಇರುವ ತನಕ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲಿಯಿಲ್ಲ; ಅವನ ಕಯ್ಲದಾಟಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಕಯ್ಲ ಬಂದ ನಂತರ ಬೇಸಾಯಗಾರನ ಉತ್ತನ್ಸುಗಳಿಲ್ಲವೂ ಚಿನ್ನದ ಬೆಲಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಸಾಯಗಾರರು ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಸಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಜಯನಗರ=ಹಂಪೆಯನ್ನು ರಾಜದಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳಿದ ಹಿಂದೂ ದೋರೆಗಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ-ಕ್ರ.ಶ.1336-1646; ಮೊಗಲರ+ಆಳ್ಳಿಕೆಯೋ; ಮೊಗಲರು=ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಬೀದರ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನಾದ್ದಿದೆ ಇನ್ನಾಂ ಮತದ ಬಹಮನಿ ಮತ್ತು ಆದಿಲ್ ಶಾಹಿ ದೋರೆಗಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು-ಕ್ರ.ಶ.1347-1527; ಆಳ್ಳಿಕೆ=ಆಡಳಿತ; ಇಂಗ್ಲಿಷರು=ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದು ನಂತರ ದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಸಾಹತನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳಿದ ಕೃಷ್ಣರ್ಯಾಯನ್ ಮತದ ಅಂಗ್ಲರು-ಕ್ರ.ಶ.1858-1947; ಜಿಗಣೆ=ಮಾನವರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹದ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹುಳು; ನೆತ್ತರು=ರಕ್ತ;

ಎಲ್ಲರೂ ಜಿಗಣೆಗಳಿಂದ ನನ್ನ ನೆತ್ತರಿಗೆ=ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ನೆತ್ತರನ್ನು ಹೀರುವವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾರ ಆಳ್ಳಿಕೆಯೇ ಇರಲಿ ಆಳರಸರು ಬೇಸಾಯಗಾರನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೇರುತ್ತಾರೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ, ಮೊಗಲರ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯಗಾರನು ಬೆಳಿದ ಬೆಳಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ.15 ರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶೇ.25 ರ ಪ್ರಮಾಣದ ದವಸದಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗಿಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜರ ನಡುವೆ ಕದನಗಳು ನಡೆದಾಗ ಬೇಸಾಯಗಾರರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜಮೀನ್‌ನಾರರ ಬುಮಿಯನ್ನು ಗೇಣಿಗೆ ಪಡೆದು ಬೆಳಿ ತೆಗಿಯುವ ಬೇಸಾಯಗಾರರು ಶೇ. 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿಯಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಗೇಣಿದಾರರ ಬದುಕು ಉಲ್ಲಿದ ಬೇಸಾಯಗಾರರಿಗಿಂತ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಬೆಳಿಯು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗಿರಲಿ ಗೇಣಿಯ ಒಪ್ಪಿದೆಂತೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅವರ ಹಾಲಿಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೆಳಿದ ಬೆಳಿಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಜಮೀನ್‌ನಾರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಹಾಸಿವಿನಿಂದ ನರಳಿಂತೆತ್ತು. ಗೇಣಿದಾರರ ಇಂತಹ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಆಳುವ ದೋರೆಗಳು ತಲೆಹಾಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಳುವ ವರ್ಗದ ದಣಿಗಳಿಲ್ಲರೂ ದುಡಿಮೆಯನ್ನೇ ಮಾಡದ ಜಮೀನಿನ ಒಡೆಯುರ ಪರವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು, ಹಗಲಿರುಳಿಸ್ತೇ ಹೊಲಗದ್ದಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಗೇಣಿದಾರರ ಪರವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಸಾಯಗಾರರು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜನರ ಕೂರತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ;

ಕತ್ತಿ=ಚೂಪಾದ ಮೊನೆಯುಳ್ಳ ಹರಿತವಾದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹತಾರ; ಪರದೇಶಿ+ಆದರೆ; ಪರದೇಶಿ=ಹೊರನಾಡಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಸ್ತು, ವ್ಯಕ್ತಿ, ಜೀವಿ; ಸೋವು=ಸಂಕಟ; ಹದ=ಸರಿಯಾದ ಸಮಯ/ರೀತಿ; ಹದಹಾಕಿ=ಸಮಯವನ್ನು ಕಾದು; ತಿವಿದರೆ+ಅದು; ತಿವಿ=ಚುಚ್ಚು/ಇರಿ

ಕತ್ತಿ ಪರದೇಶಿಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ, ಸೋವೆ ನಮ್ಮವರೆ ಹದಹಾಕಿ ತಿವಿದರು ಹೂಪೆ=ಇದೊಂದು ರೂಪಕ. ನಾಡನ್ನಾಳುವ ದೋರೆಯು ಯಾರಾದರೇನು ಆತ ನಮ್ಮವನೇ ಆಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಅನ್ನದೇಶದವನಾಗಿರಬಹುದು. ಆತನಿಗೆ ಬೇಸಾಯಗಾರನ ಬದುಕಿನ ಬವಣಿಗಳು ತಿಳಿಯದಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯಗಾರನ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಒಳ್ಳಿಯ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗೆ, ರಾಜನು ಉಳ್ಳವರ ಪರವಾಗಿ ಜಾರಿಮಾಡುವ ಕಾನೂನುಗಳು ಬೇಸಾಯಗಾರನ ಬದುಕಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಕಟವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ತಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೂಪಕ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ;

ಸೋಮಾರಿ=ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು/ಮಯ್ಯಳ್ಳಿ; ಸುಖಿ=ಬಲವು ನಲಿವು ನೆಮ್ಮೆದಿಯಿಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ; ರಸಿಕರಿಗೆ+ಅಲ್ಲಿ; ರಸಿಕ=ಬೇಸಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇರಿಯುವ ವಿಲಾಸಿ; ಅಲ್ಲಿ=ಅಲ್ಲವೇ; ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ+ಎಂಬುದು+ಅದು; ಎಂಬುದು=ಎನ್ನುವುದು; ಕಾಮಧೇನು=ಜನಮನದ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಒಂದು ಹನು. ಇದು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಹಸುವಿನ ಅನುಗ್ರಹ ದೋರಿತರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬಯಸಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈಚೇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಜನಮನದಲ್ಲಿದೆ;

ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೆ ಸುಖಿಗಳಿಗೆ ರಸಿಕರಿಗಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆಂಬುದರು ಕಾಮಧೇನು=ನಾಡನ್ನಾಳುವ ದೋರೆಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆಂಬುದು ಯಾವುದೇ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ, ತಮ್ಮ ಮಯ್ಯ ಮನಗಳ ಕಾಮನೆಗಳಿಲ್ಲವನ್ನೂ ತಣೆಸಿಕೊಂಡು ಆನಂದಪಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವರದಾನವಾಗಿದೆ;

ಸ್ವಪ್ತ=ರಾಜ; ಎಂಬ=ಎನ್ನುವ; ಹೆಸರ್+ಒಡನೆ; ಒಡನೆ=ಜತೆಯಲ್ಲಿ; ಮುಡಿ+ಒಂದನ್+ಆಂತು+ಒಡನೆ; ಮುಡಿ=ಕಿರೀಟ; ಆಂತು=ತೊಟ್ಟು; ಕಳ್ಳರ+ಒಡೆಯನು; ಕಳ್ಳ=ಇತರರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕದಿಯುವವನು; ಒಡೆಯ=ಯಜಮಾನ; ಕೃಪೆ=ದಯೆ; ಮೂರ್ತಿ+ಹನು; ಮೂರ್ತಿ=ಪ್ರತಿಮೆ/ವಿಗ್ರಹ/ಸ್ವರೂಪ;

ಸ್ವಪ್ತ ಎಂಬ ಹೆಸರೊಡನೆ ಮುಡಿಯೊಂದನಾಂತೊಡನೆ ಕಳ್ಳರೊಡೆಯನು ಕೃಪೆಯ ಮೂರ್ತಿಯೇನು=ಜನಸಮುದಾಯದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಲೆ ಸುಲಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಕೊಳ್ಳಿಹೊಡೆಯುವ ಕಳ್ಳರ ಒಡೆಯನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕಿರೀಟವನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ರಾಜನೆಂದು ಕರೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆತನಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯ

ನಡಿನುಡಿಯು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ; ಬೇಸಾಯಗಾರರ ದುಡಿಮೆಯ ಶ್ರಮದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಮತ್ತು ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದ ದೊರೆಯು ಜನಸಮುದಾಯದ ಪಾಲಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕಳ್ಳನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ;

ತಿಂದು+ಉಂಡು; ಮೇರೆ=ಬೀಗು/ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಹಿಗ್ನುವುದು; ಮೇರವಣಿಗೆ= ಒಳ್ಳೆಯ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗಿಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಅನೆ ಅಂಭಾರಿಯನ್ನೇರಿ ಇಲ್ಲವೇ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಡೋಲು ಡಪುರುಗ ನಾದಮೊಡನೆ ಜನರಿಂದ ಜಯಕಾರವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಉಂಟಿನ ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುವುದು; ಬಾಯ್+ತೆರೆದು; ಬಾಯ್ದಿರೆದು=ಇದೊಂದು ನುಡಿಗಟ್ಟು. ಅಜ್ಞರಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಎಂಬ ತಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ; ನೋಳ್ಷೆ=ನೋಡುವ; ಬಿಪ್ಪು+ಆಗಬೀಕೇನು; ಬಿಪ್ಪು=ದಡ್ಡ/ಮಂಕ;

ತಿಂದುಂಡು ಮೇರವವರ ಮೇರವಣಿಗಿಗಾನು ಬಾಯ್ದಿರೆದು ನೋಳ್ಷೆ ಬೀಪ್ಪಾಗಬೀಕೇನು=ನಾಡಿನ ಸಂಪತ್ತನ್ನೇ ಗೊರಿಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿಹೊಂಡು ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮೇರಯುತ್ತಿರುವ ಆಳರಸರನ್ನು ಕಂಡು 'ಅಬ್ಬಾ ಎಂತಹ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ' ಎಂದು ಅಜ್ಞರಿ ಪಡುವ ತಿಳಿಗೇಡಿ ನಾನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಳುವವರ ಬಳಿಯಿರುವ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲವೂ ದುಡಿಯುವ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳಾದ ಬೇಸಾಯಗಾರರಾದ ನಮಗೆ ಸೇರಬೀಕಾಗಿದ್ದ ಸಂಪತ್ತು ಎಂಬ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಸಾಯಗಾರರಿಂದರೆ ಹೊಲಗಡ್ಡಿತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು;

ಹರಕೆ=ಚೀವನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲವೇ ಬಂದಿರುವ ಸಂಕಟವನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡಿದರೆ ಹಣ ಇಲ್ಲವೇ ಚಿನ್ನಬೀಳ್ಳಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ತಳಿಯುವುದು; ಹಬ್ಬ+ಆರಿಗೊ; ಹಬ್ಬ=ದೇವರ ಹಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಆಚರಣೆ; ಆರಿಗೊ=ಯಾರಿಗೊ;

ಹರಕೆ ಯಾರದೊ ಹಬ್ಬವಾರಿಗೊ=ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ದುಡಿದು ಉತ್ತಾದನೆ ಮಾಡುವವರು ಒಬ್ಬರಾದರೆ, ಅದರ ಪಲವನ್ನು ಉಣ್ಣಿವವರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬೇಸಾಯಗಾರರ ದುಡಿಮೆಯ ಪಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಡನ್ನು ಆಳುವವರು ಮತ್ತು ಆಳರಸರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆದ ಸಿರಿವಂತರು, ಜಮೀನಾರರು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಲಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ದೋಜಿಕೊಂಡು ಆನಂದ ಸುಪ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಭಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ;

ಅದು+ಆವಗಂ; ಆವಗಂ=ಯಾವಾಗಲೂ; ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ+ಕಾಳಿಗೆ+ಆನ್+ಅಲ್ಲಿ; ಕಾಳಿ=ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ದೇವತೆಯ ಹೆಸರು; ಆನ್=ನಾನು; ಅಲ್ಲಿ=ಅಲ್ಲವೇ; ಕುರಿ=ಒಂದು ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿ; ಕೊಲೆ=ಕೊಲ್ಲುವಿಕೆ/ಸಾಯಿಸುವುದು;

ಅದಾವಗಂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕಾಳಿಗಾನಲ್ಲಿ ಕುರಿ ಕೊಲೆಗೆ=ಯಾವಾಗಲು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಕಾಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವ ಕುರಿಯು ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇ. ಅಂದರೆ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಬೆಳಿಸಲು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವಾಗಲು ಬೇಸಾಯಗಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ದುಡಿಯುವ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳಿಲ್ಲರ ಬದುಕನ್ನೇ ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ;

ಹುಯ್+ಹುರಿ+ಆನ್+ಎಂತು+ಅಂತೆ; ಹುಯ್=ಕತ್ತರಿಸು; ಹುಯ್ದಿರಿ=ಕತ್ತರಿಸಲೆಂದೇ ಸಾಕಿ ಬೆಳಿಸಿರುವ ಕುರಿ; ಎಂತು=ಯಾವ ರೀತಿ; ಅಂತೆ=ಹಾಗೆ; ಸಾವು=ಮರಣ; ಬದುಕು=ಚೀವನ; ನಡುವೆ=ಅಂತರದಲ್ಲಿ; ಕರುಣೆ=ದಯಿ; ಗರಗಸ+ಇಂದಿ; ಗರಗಸ=ಮರವನ್ನು ಕುಯ್ಯಿವ ಉಪಕರಣ. ಜೂಪಾದ ಮೊನೆಯುಳ್ಳ ಲೋಹದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ; ಕರುಣೆ ಗರಗಸ=ಕರುಣೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಲೇ ಕೂರತನದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು;

ಸೀಳು=ತುಂಡುಮಾಡು; ಬೆಲೆ=ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಹೊಳ್ಳುವಾಗ ಇಲ್ಲವೇ ಮಾರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವ ಹಣ;

ಹುಯ್ದಿರಿಯನೆಂತಂತೆ ಸಾವು ಬದುಕಿನ ನಡುವೆ ಕರುಣೆ ಗರಗಸದಿಂದ ಸೀಳುವರು ಬೆಲೆಗೆ=ಆಳುವ ಅರಸರು ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳೆಶಾಹಿಗಳು ಬೇಸಾಯಗಾರನ ಬಗ್ಗೆ ಕರುಣೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಲೇ ಅವನ ಬದುಕನ್ನು ಸಂಕಟದ ಕಡೆಗೆ ದೂಡುತ್ತಾರೆ. ಆಳರಸರ ಪಾಲಿಗೆ ದುಡಿಯುವ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳಿಲ್ಲರೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಉಳಿದು ಬೆಳಿದು ಬಾಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಿಕೊಡುವ ಕುಯ್ಯಿರಿಗಳಂತೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ; ಮರವನ್ನು ಕುಯ್ಯಿವಾಗ ಅತ್ಯಿತ್ತ ಹೋಗುತ್ತ ಬರುತ್ತ ಸೀಳುವ ಗರಗಸದಂತೆ ದೊರೆಯು ಮಾಡುವ ಕಟ್ಟಪ್ರಣೆಯ ಕಾನೂನುಗಳಿಲ್ಲವೂ ಬೇಸಾಯಗಾರನ ಬದುಕನ್ನು ಚೀವಂತವಾಗಿ ಸೀಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ;

ಸಾಕು+ವನಗೆ; ಸಾಕು+ಅಯ್ಯ; ಪೂಜಿ=ದೇವರ ಮುಂದೆ ಹೂಹಣ್ಣಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ದೂಪದೀಪಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿ ಮಾಡುವ ಆಚರಣೆ; ಸಿಡಿಮದ್ದಿನ+ಅಕ್ಕತೆಗೆ; ಸಿಡಿಮದ್ದು=ಬಂಡೆಯನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಬಳಸುವ ವಸ್ತು; ಅಕ್ಕತೆ=ಅರಿಶಿನ ಬೆರಿಸಿದ ಅಕ್ಕಿಯ ಕಾಳುಗಳು; ಸಿಡಿಮದ್ದಿನ ಅಕ್ಕತೆ=ಕಾಳಗದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕತೆಯ ಕಾಳುಗಳಂತೆ ಹಾರುವ ಸಿಡಿಮದ್ದು; ಗುಂಡು=ಬಂದೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಗೋಲಿ; ಚರೆ=ಬಂದೂಕಿಗೆ ಹಾಕುವ ಸಿಡಿಮದ್ದು; ಲಾಜಿ=ಅರಿಸಿನ ಬೆರಿಸಿದ ಅಕ್ಕಿಯ ಕಾಳು;

ಸಾಕೆನಗೆ ಸಾಕಯ್ಯ ಸಾಮೃಜ್ಯ ಪೂಜಿ ಸಿಡಿಮದ್ದಿನಕ್ಕತೆಗೆ ಗುಂಡು ಚರೆ ಲಾಜಿ= ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಯಾವ ರಾಜನನ್ನಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಯಾವ ಸಾಮೃಜ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ತೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಮೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಮೃಜ್ಯವೆಂಬುದು ಜನರನ್ನು ಹೊಲ್ಲುವ ಮದ್ದಗುಂಡುಗಳನ್ನೇ ಅಕ್ಕತೆಯ ಕಾಳುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇಂತಹ ಕುರತನದ ಸಾಮೃಜ್ಯದ ಸಹವಾಸವೇ ನನಗೆ ಬೇಡ;

ನೇಗಿಲು=ಬೂಮಿಯನ್ನು ಉಳುವ ಉಪಕರಣ; ಮೇಲ್ರೋ+ಆಣ; ಆಣ=ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ವಾಗ್ಣನವನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ನೀಡುವಾಗ ಇಲ್ಲವೇ ತಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿಯು ನಿಜವಾದುದೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ವಸ್ತು, ಪ್ರಾಣಿ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಮಾತು;

ಬಸವ=ಹಸು/ದನ ; ನೆತ್ತರ್ರೋ+ಇಲ್ಲದೆ; ನೆತ್ತರ್ರೋ=ರಕ್ತ ; ಸುಕ್ಕಿ=ಒಣಗು; ಸೊರಗಿದ+ಎನ್ನ+ಆಣ; ಸೊರಗು=ಭಾಡು/ಬತ್ತು;

ನೇಗಿಲಿನ ಮೇಲಾಣ ಬಸವಗಳ ಮೇಲಾಣ ನೆತ್ತರಿಲ್ಲದೆ ಸುಕ್ಕಿ ಸೊರಗಿದನ್ನಾಣೆ=ಸಾಮೃಜ್ಯದ ಸಹವಾಸವನ್ನೇ ತೋರಿದು , ಅಳುವ ಅರಸರ ವಂಚನೆ ಮತ್ತು ಕುರತನದ ಆಡಳಿತದಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕೆಂಬ ದಿಟ್ಟುತ್ತನದ ನಿಲುವನ್ನು ತೆಳೆಯುವಾಗ ತನ್ನ ಉಸಿರಿನಂತಿರುವ ನೇಗಿಲು ಮತ್ತು ದನಗಳ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯನ್ನು ಇಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂತ್ತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದುಡಿದು ದುಡಿದು ಸೊರಗಿ ಹೋಗಿರುವ ತನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೂ ಆಣೆಯನ್ನು ಇಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ;

ಶೂಪನಬಿ=ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಲಂಕೆಯ ರಾಜನಾದ ರಾವಣನ ತಂಗಿ; ಮೋಹಿನಿ=ಗಂಡಸಿನ ಮಯ್ಯ ಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತಹ ರೂಪನ್ನು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು; ರೂಪ=ಆಕಾರ; ಮರುಳ್ಳೋ+ಆಗೆನು+ಎಂದಿಗೂ ; ಮರುಳ್ಳೋ=ಹುಚ್ಚು/ ಮೋಹ; ಎಂದಿಗೂ=ಯಾವತ್ತಿಗೂ; ಸೀತೆ=ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಯೋಧ್ಯಾಪತಿಯಾದ ರಾಮನ ಹೆಂಡತಿ; 'ಸೀತೆ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ "ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ಉತ್ತರ ಗೆರೆ/ಬೂಮಿ " ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ತಿರುಳಿದೆ;

ಸಾಮೃಜ್ಯ ಶೂಪನಬಿ ಮೋಹಿನಿಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿನಿಂದಿಗೂ ಸೀತೆ ಮೇಲಾಣೆ=ವಂಚನೆ ಮತ್ತು ಕುರತನದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಜನಸಮುದಾಯ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಳರಸರ ಸಾಮೃಜ್ಯವನ್ನು ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಮನ ಸೆಳೆಯಲೆಂದು ಮಾರುವೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದ ರಕ್ತಸಿ ಶೂರ್ಪನಕಿಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಯವಂಚಕರಾದ ಅರಸರ ಯಾವುದೇ ನಡೆಸುಡಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಮಾರುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಣೆಯನ್ನು ಇಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ;

ಬಡತನ=ಅನ್ನಬಟ್ಟಿವಸತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸಂಕಟಪಡುವುದು; ಗೊಬ್ಬರ+ಅನ್ನ+ಅನುದಿನಂ; ಗೊಬ್ಬರ=ಹಸುವಮೈಕುರಿಹೋಣಗಳ ಸಗಣೆ ಗಂಜಲವನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಾಗ, ಸ್ವಲ್ಪದಿನಗಳ ನಂತರ ಅವು ಕೊಳೆತಾಗ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತು; ಅನ್ನ=ಅನ್ನ; ಅನುದಿನ=ಪ್ರತಿದಿನ; ಹೀರು=ಕುಡಿ; ಹಿಡಿಸು=ಒಪ್ಪು/ಮೆಚ್ಚು; ಸಿರಿ=ಸಂಪತ್ತು; ಕಸ್ತೂರಿ=ಕಸ್ತೂರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಾಣಿಯ ಹೊಕ್ಕಳಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪರಿಮಳಯತ್ತವಾದ ವಸ್ತು;

ಬಡತನದ ಗೊಬ್ಬರ' ಎಂಬುದು ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದುಡಿಮೆಯ ಬದುಕಿಗೆ ಸಂಕೀರ್ತವಾಗಿದೆ; 'ಸಾಮೃಜ್ಯ ಸಿರಿಯ ಕಸ್ತೂರಿ' ಎಂಬುದು ದುಡಿಯುವ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸುಲಿದು ಕೊಬ್ಬಿರುವ ಸಾಮೃಜ್ಯಶಾಹಿಯ ಸಂಕೀರ್ತವಾಗಿದೆ ;

ಬಡತನದ ಗೊಬ್ಬರವನನುದಿನಂ ಹೀರಿ ಹಿಡಿಸದೋ ಸಾಮೃಜ್ಯ ಸಿರಿಯ ಕಸ್ತೂರಿ=ಇದೊಂದು ರೂಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿದೆ. ದುಡಿಯುವ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜೀವದಯಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಬದುಕಿನ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಅಣ್ಣಹಾಸದಿಂದ ಮೆರೆಯುವ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತವು ಬೇಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾಡನ್ನು ಅಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮನದಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಒಲಪು ಕರುಣೆ ಸಹಭಾಳ್ಯೆಯ ಒಳಮಿಡಿತಗಳೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾಗ : ಎರಡು

ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ (ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವ)

4. ವಚನಗಳು

ಜೀಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ

ಹರಿದ ಗೋಣಿಯಲೊಬ್ಬ ಕಳವೆಯ ತುಂಬಿದ.
ಇರುಳೆಲ್ಲ ನಡೆದನಾ ಸುಂಕಕ್ಕಂಜಿ:
ಕಳವೆಯಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಬರಿ ಗೋಣಿ ಉಳಿಯಿತ್ತು!
ಅಳಿಮನದವನ ಭಕ್ತಿ ಇಂಥಾಯೆತ್ತು! ರಾಮನಾಥ.

ಅಲ್ಲಮಪ್ಪಬು

ಕೆಳ್ಳಗಂಜಿ ಕಾಡ ಹೊಕ್ಕಡ ಹುಲಿ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ?
ಹುಲಿಗಂಜಿ ಹುತ್ತುವ ಹೊಕ್ಕಡ ಸರ್ವ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ?
ಕಾಲಕ್ಕಂಜಿ ಭಕ್ತನಾದಡ ಕರ್ಮ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ?
ಇತ್ತೇ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯ ತುತ್ತಾದ
ವೇಷಡಂಬಕರ ನಾನೇನೆಂಬ ಗುಹೆಶ್ವರಾ !!

ಒಸವಣ್ಣ

ಕರಿ ಘನ ಅಂಕುಶ ಶಿರಿದನ್ನಬಹುದ ಬಾರದಯಾ,
ಗಿರಿ ಘನ ವಜ್ರ ಶಿರಿದನ್ನಬಹುದ? ಬಾರದಯ್ಯ,
ತಮಂದ ಘನ ಜ್ಯೋತಿ ಶಿರಿದನ್ನಬಹುದ ಬಾರದಯಾ,
ಮರಹು ಘನ ನಿಮ್ಮ ನನೆವ ಮನ ಶಿರಿದನ್ನಬಹುದ? ಬಾರದಯ್ಯ
ಕೊಡಲಸಂಗಮದೇವಾ |||

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

ಗೂಗೆ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದ ರವಿಯ ಬಯ್ದು,
ಕಾಗೆ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದ ಶಶಿಯ ಬಯ್ದು,
ಕುರುಡ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದ ಕನ್ನಡಿಯ ಬಯ್ದುನು,
ಇವರ ಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಸಹಜವೇ,
ನರಕ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೊದಹುಳ್ಳಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ (ದು:ಖ, ನೋವು)

ಶ್ರೀವನೆಲ್ಲ, ಮುಕ್ತಿಯೆಲ್ಲ, ಹುಸಿಯೆಂದಡೆ,
ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕದ ಬಿಡುವನೇ ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ !!!

ಆಯ್ಕಿ ಮಾರಯ್

ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದದೆ
ಗುರು ದಶನವಾದಡೂ ಮರಯಬೇಕು,
ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯಾದಡೂ ಮರಯಬೇಕು,
ಜಂಗಮ ಮುಂದೆ ನಿಂದಿದ್ದೂಡೂ ಹಂಗ ಹರಿಯಬೇಕು
ಕಾಯಕವೆ ಕೈಲಾಸವಾದ ಕಾರಣ
ಅಮರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತಾದಡು ಕಾಯಕದೊಳಗು.

ಆಯ್ಕಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

ಅಂಗಕ್ಕೆ ಬಡತನವಲ್ಲದೆ ಮನಕ್ಕೆ ಬಡತನವುಂಟೇ?
ಬೆಟ್ಟ ಬಲ್ಲಿತ್ತುಂದರೆ, ಉಳಿಯ ಮೌನಯಲ್ಲಿ ಬಡತನವಿದ್ದದೆ ಬಡಯದೆ?
ಫನ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ, ಸತ್ಯರಿಗೆ ದುಷ್ಪಮರ್ಚಿಲ್ಲ,
ಎನಗೆ ಮಾರಯ್ ಪ್ರಿಯ ಅಮರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗಪುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕೆ
ಆರ ಹಂಗಿಲ್ಲ ಮಾರಯ್ !!!

ವಚನಕಾರರ ಪರಿಚಯ:

ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣ ಚಳವಳಿ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆ. ಆ ಚಳವಳಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವತ್ತಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸ್ತುತ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಗೊಢ್ಣ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಬಂದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಅರಿವು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದದ್ದು. ಶರಣ ಚಳವಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ಮಹಾ ಮಾನವತಾವಾದಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ, ಏವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ನೂರಾರು ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅನುಭವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕ-ವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು. ಅಮೂರ್ಖ ಸಂದರ್ಭ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಕ್ರಾಂತಿಗೂ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ ಆ ಚಳವಳಿಯ ಉತ್ಸನ್ನಪು ಈ ವಚನಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿತು. ಅಂಥಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರಿವಿನ ಬೆಳಗನ್ನು ತೋರಿತು. ವಚನ ಚಳ-ವಳಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸಿದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರು ಇದ್ದಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಈ ಆರು ಜನರ ಒಂದೊಂದು ವಚನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ವಚನಗಳ ಆಶಯ:

- ಹರಿದ ಗೋಣಿಯಲೊಬ್ಬ ಕಳೆವೆಯ ತುಂಬಿದ :** ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ದೃಢತೆ ಇಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಳೆವಳ ಮತ್ತು ತೊಳೆಲಾಟ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ರ್ಯಾತ್ ತಾನು ಬೆಳೆದ ಬತ್ತವನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೇಗೆ ಸಾಗಿಸುವಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತರಬೇಕಾದ ಸುಂಕವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಸುಂಕ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನೇ ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮೂರ್ಖತನವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಶುದ್ಧಿಲ್ಲದವನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಎರಡು ಸಹ ವ್ಯಧಿವಾದ ಅಂಶಗಳು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶನದ ಸಮೀತ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹರಿದ ಗೋಣಿ ಅಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸುಂಕಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನಡೆಯುವುದು ಅಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದೆ ಇರುವುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಬರಿಯ ಗೋಣಿ ಉಳಿಯಿತ್ತು ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ದೇಹ ಉಳಿದಿತ್ತು ಎಂದು ಅಧ್ಯೇತಸಬಹುದು. ಅಳಿಮನದವನ ಭಕ್ತಿ ಅಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಡೆ ದಿಟ್ಟು ಗುರಿ ಇಲ್ಲದ ಚಂಚಲ ಮನಸ್ಸಿನವನು, ಅವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ದೃಢತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಜೀಡರ(ದೇವರ) ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

- ಕೆಳ್ಳಗಂಜಿ ಕಾಡ ಹೋಕ್ಕಡೆ ಹುಲಿ ತಿಂಬುದ ಮಾಬಾದೇ ?:** ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮೆಪ್ಪಭು ಅವರು ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಳಳುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಕೆಳ್ಳನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿನ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿದರೆ ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತಾನೆ.. ಆ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಹಾವಿನ ಕ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.. ತನಗೆ ಒಂದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪಲಾಯನವಾದದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗುತ್ತಾನೆ..

ಕೊನಗೆ ಸಾವಿಗೆ ಅಂಜಿ ದೇವರ ನನೆಯುತ್ತಾ ಭಕ್ತನಾದರೆ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯಲಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳೇ ಅವನನ್ನು ಕೊಲುತ್ತದ್ದರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಾದವನನ್ನು ವೇಷಡಂಬಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾ, ಅಂಥವರ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

- ಕರಿ ಘನ ಅಂಕುಶ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ :** ಇಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬಲ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಇರುವ ತಪ್ಪು ತೀವ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವೇದಲನೆಯದು ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಘಟನೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಹೌರಾಟಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಭೌತಿಕ ತತ್ತ್ವ ಉಳ್ಳ ನಿರ್ದರ್ಶನ. ಆನೆ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದು ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿ ಕೂಡ, ಆದರೆ ಅಂತ ಆನೆಯನ್ನು ಅದರ ಮಾವುತ್ತ ಒಂದು ಅಂಕುಶ ದಿಂದ(ಸಣ್ಣ ಸಲಾಕೆ)ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ಪರ್ವತ ಕೂಡ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಇಂದ್ರ ತನ್ನ ವಜಾಯುಧದಿಂದ ಪರ್ವತವನ್ನು ನಾಶ

ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಕತ್ತಲು ಬಹಳ ಫೋರವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬೆಳಕಿನ ಕಿಡಿ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಬಲ್ಲದು. ಅದ್ದರಿಂದ ವಸ್ತುವಿನ ಗಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅದರ ದುರ್ಭಲತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮನುಷ್ಯನ ಸಹಜ ಗುಣವಾದ ಮರೆಯುವಿಕೆ ಘನವಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಶಿವನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನನ್ನು ನನೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕವುದೇ ಘನ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

4. **ಗೌಗೆ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ರವಿಯ ಬಯ್ಯಾದು :** ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಹೇಗೆ ದೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗೂಬೆಗೆ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣ ಕಾಣದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಬಯ್ಯಾತ್ತದೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಗೆಯು ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಯ್ಯಾತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕುರುಡ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತೇ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನೇ ಬಯ್ಯಾತ್ತಾನೆ. ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಸಹಾಯಕನ ಸಹಜ ಮಾತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನರಕವು ಹೊರಜಾಡುವಂತೆ ದೂಡಿಸುವುದು ಕೂಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಲ್ಲ, ಅಂದರೆ ತನಿಗಿರುವ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಪೋಕ್ಕಿಸುವ ಪರಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಇಂಥ ಕಷ್ಟಗಳು ತನಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸದಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ದೂರುತ್ತಿರುವುದು. ತನಿಗಿರುವ ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅನ್ಯರನ್ನು ದೂಡಿಸಿದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ ನರಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸದ್ವಿನೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಶಿವನನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು ಅಂದರೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಡೆ ನಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
5. **ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದದೆ:** ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಆಯ್ದಕ್ಕೆ ಮಾರಯ್ಯ ಗುರು, ಲೀಂಗ, ಜಂಗಮ ಎಂಬ ಶ್ರೀವಿಧಕ್ಕಿಂತ ಕಾಯಕವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಬೇರೆ ಇನ್ನೊನ್ನು ಕಾಣಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಗುರು ಬಂದರೂ ಕೂಡ, ತನ್ನ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ತೊಡಕಾಗಬಾರದು. ಶರಣರಿಗೆ ಗುರುವಿನ ದರ್ಶನ ಮಂಗಳಕರವಾದದ್ದು, ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಗುರುವಿಗಿಂತ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಮಾರಯ್ಯ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಲೀಂಗ ಪೂಜೆ ಸಮಯ ಆದರೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಕಾಯಕ ಮೌದಲು ಮುಗಿಸುವುದು ಲೇಸು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾಗ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಕೂಡ ತರಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅವನ ಕಾಯಕ ಮುಖ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾರಯ್ಯ ಕಾಯಕ ಯೋಗಿಯ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಆಯುವ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೇಲಾಸವನ್ನು ಕಾಣತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಯಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ದೇವರನ್ನು ಮತ್ತು ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಚನ ಶರಣರು ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಾರೆ.

6. **ಅಂಗಕ್ಕೆ ಬಡತನವಲ್ಲದೆ ಮನಕ್ಕೆ ಬಡತನವುಂಟೇ?** : ಅತಿಯಾಸ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನಸು

ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಟ್ಟ ಬೃಹತ್ತಾಗಿರಬಹುದು. ಉಳಿಯ ಮೊನೆಗೆ ಬಡತನವಿದ್ದಿತೇ?

ಸತ್ಯಾತ್ಮನನ್ನು ದುಷ್ಪರ್ಮಾಣಗಳು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ. ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಅಮಲೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ನಂಬಿರುವಾಗ ಅನ್ಯಾರ ಹಂಗು ನಮಗಿಲ್ಲ.

- **Do not mark two answers; if two answers are selected, it will be marked incorrect.**
- **Read the given lessons carefully (lesson pdf)**
- **Here are some example questions only.....**

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕೋಶ

Q. "ಗರುಡಗಂಬದ ದಾಸಯ್ಯ"

1. ಸಾಧು ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗರುಡಗಂಬವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದನು?
 - ಸಾರಾಯಿ ಕುಡಿಯಲು
 - ಗಾಂಜಾ ಸೇವಿಸಲು
 - ಅಫೀಮು ಸೇವಿಸಲು**
 - ಮನೆ ಖರೀದಿಸಲು
2. ಲೇಖಕರು ಯಾರ ಬಳಿ ಗರುಡಗಂಬ ಕೊಂಡುಕೊಂಡರು?
 - ಶಂಕರಣ್ಣ
 - ಸಾಧು**
 - ದಾಸಪ್ಪ
 - ಗೆಳೆಯ
3. ಸಾಧು ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗರುಡಗಂಬವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದನು?
 - ಸಾರಾಯಿ ಕುಡಿಯಲು
 - ಗಾಂಜಾ ಸೇವಿಸಲು
 - ಅಫೀಮು ಸೇವಿಸಲು**
 - ಮನೆ ಖರೀದಿಸಲು
4. ಲೇಖಕರನ್ನು ಗೆಳೆಯನ ಹೇಸರೇನು?
 - ಶಿವಪ್ಪ
 - ಶಂಕರಪ್ಪ**
 - ದಾಸಪ್ಪ
 - ಸಿನಪ್ಪ
5. "ಅದ್ಯಾರೋ ದಾಸಯ್ಯ ಟೀಕೆಟ್‌ಲ್ಲದೆ ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಡ್ಡಿರೋನು" ಎಂದು ಹೇಳಿದವರು ಯಾರು?
 - ಲೇಖಕರು**
 - ದಾಸಯ್ಯ
 - ಸ್ವೋಷನ್ ಮಾಸ್ಪರು
 - ಗೆಳೆಯರು
6. ರ್ಯಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಾಗ ಲೇಖಕರು ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆ
 - ಕನ್ನಡ
 - ಇಂಗ್ಲೀಷ್**
 - ಹಿಂದಿ
 - ಮರಾಠಿ

7. ಲೇಖಕರ ತಂಡೆ _____

- A. ವಯಸ್ಕರು
- B. ವ್ಯಾದಿಕರು**
- C. ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
- D. ವ್ಯಾಮನಸ್ಕರು

8. ಲೇಖಕರಿಗೆ ಯಾವುದರ ಬಳಿ ಜನ ತಮ್ಮನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು?

- A. ಕೃಷ್ಣ ಟಾಕೆಸಿನ ಬಳಿ
- B. ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ**
- C. ಕೃಷ್ಣ ನೀಲಾಳಿದ ಬಳಿ
- D. ಕೃಷ್ಣ ಬಜಾರಿನ ಬಳಿ

9. ಸಾಧು ಭಾಷಣಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಏನು ಸೇವಿಸಿದನು?

- A. ನೀರು
- B. ಪ್ರಸಾದ
- C. ಅಫಿಮು**
- D. ಸಾರಾಯಿ

10. ಗರುಡಗಂಬವನ್ನು ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ ಖರೀದಿಸಿದರು?

- A) ಒ ಆಣೆ
- B) ಒಂ ಪ್ರೇನೆ
- C) ಒಂ ಆಣೆ
- D) ಒಂ ಆಣೆ**

11. ಸಾಧು ಯಾವುದರ ಕುರಿತು ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು?

- A) ಆರೋಗ್ಯದ ತೀಳುವಳಿಕೆ ಕುರಿತು
- B) ಮಧ್ಯಾಹನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದು
- C) ಸಾರಾಯಿ ಕುಡಿಯುವುದು ಪಾಪವೆಂದು**
- D) ಮಧ್ಯಾಹನ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ

ಉ."ರೈತನ ದೃಷ್ಟಿ"

1. ಕೆಳಗಿನವರಲ್ಲಿ 'ಕನಾಟಕ ರತ್ನ' ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿಜೇತ ಕವಿ ಯಾರು?
A.ದ.ರಾ. ಬೇಂದೆ **B.ಕುವೆಂಪು** C.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ್ರ D.ಗೋಕಾಕ
2. ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೆ _____ ಕಾಮಧೇನು?
A.ಹನು **B.ಸಾಮಾಜ್ಯ** C.ಹೊಲ D.ರೈತ
3. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ?
A.ದ.ರಾ. ಬೇಂದೆ **B.ಕುವೆಂಪು** C.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ್ರ D.ಗೋಕಾಕ
4. ಎಲ್ಲರೂ _____ ಗಳೇ ರೈತನ ನೆತ್ತರಿಗೆ.
A.ತಿಗಣೆ **B.ಜಿಗಣೆ** C.ಸೋಳೆ D.ನೋಣ
5. 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A.ದ.ರಾ. ಬೇಂದೆ **B.ಕುವೆಂಪು** C.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ್ರ D.ಗೋಕಾಕ
6. ನೃಪ ಪದದ ಅರ್ಥವೇನು?
A.ರಾಣಿ **B.ರಾಜ** C.ಮಂತ್ರಿ D. ನಾಯಕ
7. ಸಾಮಾಜ್ಯಕಾಳಿಗೆ ಹರಕೆ ಕುರಿಯಾಗುತ್ತಿರುವವರು ಯಾರು?
A.ಅರಸ B.ಕೋಳಿ C.ಮೇಕೆ **D.ರೈತ**
8. "ರೈತನ ದೃಷ್ಟಿ" ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವ ಭಾವ?

- A.ರ್ಯಾತನ ಶೋಷಣೆ B.ಅಧಿಕಾರದ ಶೋಷಣೆ C.ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳ್ಳಕಳಿ D.ಸಂಸಾರ
9. ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜ್ಯ ಸಿರಿಯನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ.
 A.ಪರಿಮಳ B.ಗೊಬ್ಬರ C.ಕಸ್ತೂರಿ D.ವಾಸನೆ
10. ಸಾಮಾಜ್ಯ _____ ವೋಹಿನಿಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮರಳಾಗೇನೆಂದಿಗೂ.
 A.ಸಿರಿಯ B.ಶೂಪರ್ನಾಷಿ. C.ರಾಕ್ಷಸಿ D.ಕಸ್ತೂರಿ
11. "ರ್ಯಾತನ ದೃಷ್ಟಿ" ಕವಿತೆಯ ಕವಿ ಯಾರು?
 A.ದ.ರಾ. ಬೇಂದೆ B.ಕುವೆಂಪು C.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ್ರ D.ಗೋಕಾಕ
12. 'ಬಡತನದ ಗೊಬ್ಬರವನನುದಿನ ಹೀರಿ ಹಿಡಿಸದೋ ಸಾಮಾಜ್ಯ ಸಿರಿಯ _____'.
 A.ಕಸ್ತೂರಿ B.ಪರಿಮಳ C.ಸುಗಂಧ D.ಶ್ರಿಮಂತಿಕೆ
12. ರ್ಯಾತನನ್ನು ಯಾವುದರಿಂದ ಸೀಳಿಸಿವರು.??
 A. ಅಭಿಮಾನದಿಂದ
 B. ಅಧಿಕಾರದಿಂದ
 C. ಗರಗಸದಿಂದ
 D. ಗಲಭಯಿಂದ
13. _____ ಕಾಳಿಗಾನು ಕುರಿ ಹೊಲೆಗೆ
 A. ಸವಾರಧಿಕಾರ
 B. ಸಾಮಾಜ್ಯ
 C. ಸಾಮಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿ
 D. ಸರ್ವಥಮ್
14. ಸುಲಿಗೆ ಯಾರಿಗೆ.?
 A. ಜನರಿಗೆ
 B. ರ್ಯಾತರಿಗೆ
 C. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ
 D. ಪ್ರಜಿಗಳಿಗೆ
15. ಸಾಮಾಜ್ಯವೆಂಬುದು ಯಾರಿಗೆ ಕಾಮದೇನು.?
 A. ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೆ
 B. ಸುಖಿಗಳಿಗೆ
 C. ರಸಿಕರಿಗೆ
 D. ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ
16. ರ್ಯಾತ ಯಾವುದನ್ನು ಅನುದಿನವು ಹೀರುವನು?
 A. ಬಡತನದ ಸಂತೋಷ
 B. ಬಡತನದ ಗೋಳಿ
 C. ಬಡತನದ ಗೊಬ್ಬರ
 D. ಬಡತನದ ಕಲ್ಪ
17. ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನವನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ.
 A.ಪರಿಮಳ B.ಗೊಬ್ಬರ C.ಕಸ್ತೂರಿ D.ವಾಸನೆ
18. ನೆತ್ತರ ಎಂದರೇನು?
 A.ಭೂಮಿ B.ರಕ್ತ C.ಕಸ D.ಜೀವ
19. ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೆ ಸುಖಿಗಳಿಗೆ ರಸಿಕರಿಗಲ್ಲೇ ಸಾಮಾಜ್ಯವೆಂಬುದರು _____.?
 A.ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ B.ಕರಿಫಣ C.ಕಸ್ತೂರಿ D.ಕಾಮದೇನು
20. "ನೇಗಿಲಿನ ಮೇಲಾಣ! _____ ಮೇಲಾಣ! ನೆತ್ತರಿಲ್ಲದೆ ಸುಕ್ಕಿ ಸೋರಿಗಿದೆನಾಷಣ!'
 A. ಆನೆಗಳು B.ಭೂಮಿ C.ಬಿಸವಗಳು D.ಎತ್ತುಗಳು

ಇ.'ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್'

1. ಈ ಮಾತನ್ನು "ಹೇಳಿದವರು ಯಾರು "ನೀವು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಮ್ಮೆ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ನೋಡಬೇಕು"?
- A. ಘಾರೆಸ್ಪರ್
B. ರ್ಯಾತರು
C.ಗುರಹ್ಪ
D.ಸುರೇಶ
2. ಯಾವ ಚೆಕ್ಕಾ ಪೂರ್ವಿನ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಟೀ ಹೊಟೇಲ್ ಹೇಗಿತ್ತು?
A.ಖಾಲಿ
B. ಜನಜಂಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು
C.ನೋಣ ಹೋಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು
D. ಜನರಿದ್ದರು
3. 'ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್' ಕೆತೆಯಲ್ಲಿ _____ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕಾಣಬೇದು.
A.ನೀರಿನ
B.ಭೃತ್ಯಾಚಾರ
C.ಕಳ್ಳತನ
D.ದರೋಡ
4. ಘಾರೆಸ್ಪರ್ ನ ಗಾಡ್ ಹೆಸರೇನು?
A.ಇಕ್ಕಾಲ್
B. ಶಿವಹ್ಪ
C.ಗುರಹ್ಪ
D.ಸುರೇಶ
5. ಸುರೇಶನ ಸಹದ್ವರ್ಮಿಯ ಯಾರು?
A.ಸುರೇಖಾ
B.ಗೌರಿ
C.ಗಂಗೆ
D.ಸಿರಿ
6. ಚೆಕ್ಕಾ ಪೂರ್ವಿನ ಬಳಿಯ ಚಾ ಹೋಟೇಲಿನ ಇಬ್ಬರು ಗಿರಾಕಿಗಳು ಯಾರು?
A.ರ್ಯಾತರು - ಕಳ್ಳರು
B.ಗೌರಿ - ಸುರೇಶ
C.ಘಾರೆಸ್ಪರ್-ಗಾಡ್
D.ರ್ಯಾತರು- ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರು
7. _____ ರೇಟ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತರಾಮಾರಿ ಎರಿತ್ತು.
A.ಹಲಕ್ಕಿ
B.ಶ್ರೀಗಂಧಿ
C.ಕಾರ್ಯಾಲೈಫ್
D.ಲವಂಗ
8. ಬಿದರಿನ ಗಳುವಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಲಾಟೀನ ಯಾವ ಬಣ್ಣದಾಗಿತ್ತು?
A. ಹಸಿರು
B. ಹಳದಿ
C.ಕಂಪು
D.ನೀಲಿ
9. "ನೀನ್ನ ತಪಾಸಣೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಮಾಡಿಕೋ" ಎಂದವರು ಯಾರು?
A. ಹಸುರು ಟಿವಲಿನ ರ್ಯಾತರು
B. ಘಾರೆಸ್ಪರ್
C.ಗಾಡ್
D. ಲಾರಿ ಮಾಲೀಕ
10. ಎಷ್ಟು ಗಾಡಿಯ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಘಾರೆಸ್ಪರ್ ಕೆಳಗೆ ಸುರವಿದ್ದನು?
A.ನಾಲ್ಕು
B.ಮೂರು
C.ಹತ್ತು
D.ಒಂದು
11. ವಿಹಿನ ಎಂದರೇನು?
A.ಮಂಗ
B. ವಾನರ
C.ಕಾಡು
D.ಮರ
12. 'ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್' ನೋಡಿದವರಿಗೆ ನೂರಾರು _____ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕಾಡಿವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವೇ ಇಲ್ಲ.
A.ಆಶ್ಚರ್ಯದ
B.ಅನಾಹತದ
C.ಆಫಾತದ
D.ಕೌತುಕದ
13. ಬಿದರಿನ ಗಳುವನ್ನು ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು?
A.ಕೋಲಿನ
B.ಜಿಗಣ
C.ಕಲ್ಲಿನ
D.ಮರದ
14. ರ್ಯಾತರು ಯಾವ ಉರಿನವರು.?
A. ಬಿಳ್ಳಿರು
B. ಬೇಲೂರು
C. ಬೇವೂರು
D. ಬೀರೂರು
15. ಘಾರೆಸ್ಪರ್ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಜೋಡುನಳಿಗೆ ತೋಟಕೋವಿ
A. ಒಂದು
B. ಎರಡು
C. ಏಳು
D. ಎಂಟು
16. "ಗಳಕ್ಕೆ ಖನೋ ಗಟ್ಟಿ ತಾಗಿದ ಹಾಗ ಕಾಣ್ಣಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಾರು.?
A. ಘಾರೆಸ್ಪರ್
B. ಗಾಡ್
C. ರ್ಯಾತರು
D. ಇನ್ನೆಸ್ಪರ್
17. ನೀವು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಮ್ಮೆ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ನೋಡಬೇಕು ಇದು ಯಾರ ಮಾತು.?
A. ಘಾರೆಸ್ಪರ್
B. ಗಾಡ್

- C. ರೆಂಡರು
D. ಇನ್ಸೈಲ್‌ಕಟ್‌ರ್

18. ಇಬ್ಬರು ಕ್ಷುದ್ರ ಜೀವಿಗಳು ಬೆದರಿಕೆಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸಲಿಲ್ಲ?

- A. ଫାର୍ମସ୍ଟିରିଗ୍
 - B. ଗାଡ଼ିଏଗ୍
 - C. ରେତୀରିଗ୍
 - D. ଜନରିଗ୍

19. ಖಾಲಿ ಕೋಟಿ ಹಿಡ್ಡೊಂದು _____

- A. ಗುದ್ದಾಡ್ತಿಯು?
 - B. ಹೋರಾಡ್ತಿಯು?
 - C. ಬಾಯಿ ಬಡ್ಲೂತಿಯು?
 - D. ಒಡ್ಲೋಗ್ನಿಯು?

20. ಹಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದ್ದರು

- A. ಫಾರಸ್ಟಿಗೆ
 - B. ಜನಗಳಿಗೆ
 - C. ಕಾಡಿನ ಸ್ವಭೂ ನೀರವತೆಗೆ
 - D. ಕಾಡಿನ ಪಾಣಿಗಳಿಗೆ

21. ಇನ್ನೂಕೊಂಡಿಗೆ ಸಿಟ್ಯುಪ್? ಎಲ್ಲಾ ಸೆಟ್‌ಟಾಪ್‌ಯೂ ಲಾಳ್! ಎಂದವರು

- A. ಘಾರೆಸ್ವರ್
 - B. ಗಾಡ್ರ್
 - C. ರ್ಯಾತರು
 - D. ಜನರು

22. ಸುರೇಶ ಯಾವ ಮಂಡಿಗೆ ಏಲಕ್ಕಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು?

- A. ದೇವನೂಡ
 - B. ದೇವಪುರ**
 - C. ದೇವಿಪುರ
 - D. ದೇವನಗರ

23. ఇక్కాలు సాబిగె దివాట్స్ మేంట్‌నేలోరు ఎష్టు తోటకాగళ్లన్న కోట్టిద్దరు?

- A.ನಾಲ್ಕು B.ಎರಡು C.ಹತ್ತು D.ಒಂದು

24. ಇಕ್ಕೊಲ್ಲು ಸಾಬಿ ಎಷ್ಟು ಲಂಚ ಕೆಲಟ್ಟು ಘಾರೆಸ್ಟು ರೂಪೋನ್ನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದನು?

- A. 6ສාລිර B.10 සාලිර C.60 සාලිර D.80 සාලිර

25. ಗೌರಿಯ ಖಾಟಿಗೆ ಕಾರಣ

- A. ಪೇಟಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿಗುವುದು
 B. ಏಲಕ್ಕಿ ಬೆಲೆ ಹಚ್ಚಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ
 C. ಸುರೇಶ ಜೋತಿಗಿರುವುದಕ್ಕೆ
 D. ಘಾರೆಸ್ಪರ್ ಏನು ಮಾತನಾಡದೇ ಹೋಗಿದ್ದಕ್ಕೆ

26. ಹುಲ್ಲು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರು ಯಾವ ಲಾರಿನವರು?

- A.బిళ్లారు B.జుగారి కౌసో C.కణ్ణేయాలరు D.బయలూరు

ಉ. ವಚನಗಳು

1. ಬಸವಣ್ಣರ ಅಂಕಿತನಾಮ ಯಾವುದು?

- A. ಗುಹೆಶ್ವರ B.ಶ್ರೀವಶಿರಣ C.ಕೊಡಲಸಂಗಮದೇವ D.ಶ್ರೀವಯೋಗಿ

2. ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ _____
 A.ಮಹಿಳೆ B.ಕವಯಿತ್ರಿ C.ಹೋರಾಟಗಾತ್ರಿ D.ಶಿಕ್ಷಣ
3. ವಚನ ಎಂದರೆ _____
 A.ಮಾತ್ರ B.ಜೋಡುನುಡಿ C.ನುಡಿಮುತ್ತು D.ನುಡಿಗಟ್ಟು
4. ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿಯ ಅಂಕಿತನಾಮ ಯಾವುದು?
 A.ಅಮರೇಶ್ವರ B. ಕಾಗಿನೆಲೆ ಆದಿಕೇಶವ C.ಶ್ರೀರಂಗ D.ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ
5. ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿಯ ಆರಾಧ್ಯದ್ವಾರ ಯಾವುದು?
 A.ಶ್ರೀರಂಗ B. ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ C.ಅಮರೇಶ್ವರ D.ಕಾಗಿನೆಲೆ ಆದಿಕೇಶವ
6. ವಚನ ಎಂದರೆ _____
 A.ಪ್ರಮಾಣ / ಮಾತ್ರ B.ಜೋಡುನುಡಿ C.ನುಡಿಮುತ್ತು D.ನುಡಿಗಟ್ಟು
7. "ಹರಿದಗೋಣಯಲೋಬ್ಬ ಕಳವೆಯ ತುಂಬಿ _____ ನಡೆದನಾ ಸುಂಕ್ಕಂಜಿ"
 A.ದಿನವೆಲ್ಲ B.ಉರೆಲ್ಲ C.ಇರುಳೆಲ್ಲ D.ಹಗಲೆಲ್ಲ
8. ಯಾರ ಭಕ್ತಿ ಇಂತಾಯಿತ್ತು.?
 A. ಅಳಿಯನ ಭಕ್ತಿ B. ಅಳಿಮನದವನ ಶಕ್ತಿ C. ಅಳಿಲಿನ ಭಕ್ತಿ
9. ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿಯ ಅಂಕಿತನಾಮ _____.
 A.ಶ್ರೀರಂಗ B. ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ C.ಅಮರೇಶ್ವರ D.ಕಾಗಿನೆಲೆ ಆದಿಕೇಶವ
10. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಅವರ ಅಂಕಿತನಾಮ ಯಾವುದು?
 A.ಗುಹೇಶ್ವರ B.ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ
 C.ರಾಮನಾಥ D.ಕೂಡಲಸಂಗಮ
11. ಗಾನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಯಾವುದು?
 A. ಕೀರ್ತನಗಳು B.ವಚನಗಳು C.ಷಟ್ಪದಿಗಳು D.ಸಾಂಗತ್ಯಗಳು
12. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕವಯಿತ್ರಿ ಯಾರು?
 A.ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿಯ B.ಸಂಚಿಹೊನ್ನಮು C.ಅತ್ಮಿಮಬ್ಬೆ D.ಪ್ರದೇಹಿ
13. ಜೀಡರದಾಸಿಮಯ್ಯನ ಅಂಕಿತನಾಮವೇನು?
 A.ರಾಮನಾಥ B.ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ C.ಗುಹೇಶ್ವರ D.ಕೂಡಲಸಂಗಮ
14. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ವಚನಕಾರ _____.
 A. ಕನಕದಾಸರು B.ಪುರಂದರದಾಸರು C.ಬಸವಣ್ಣ D.ಜೀಡರದಾಸಿಮಯ್ಯ
15. ಕನಾರಟಕದಲ್ಲಿ ಗಾನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿ ಯಾವುದು?
 A. ಕೀರ್ತನ ಚಳುವಳಿ B.ವಚನ ಚಳುವಳಿ C.ಕಾವ್ಯಚಳುವಳಿ D.ನಡುಗನ್ನಡ ಚಳುವಳಿ
16. ಗೌಗಿ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದ _____ ಬಯ್ದು.
 A.ರವಿಯ B.ಶಶಿಯ C.ದೇವರ D.ತಾಯಿಯ
17. ಕೆಳಗಿನವರಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಾನವತಾವಾದಿ ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
 A.ಕನಕದಾಸ B.ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು C.ಬಸವಣ್ಣ D.ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿ
18. ಬಸವಣ್ಣ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಕನಾಗಿದ್ದರು?
 A.ಕೇರಳ B.ಕನಾರಟಕ C.ತಮಿಳುನಾಡು D.ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ
19. ಕಳವೆ ಎಂದರೇನು?
 A.ರಾಗಿ B.ಕಳ್ಳು C.ಭತ್ತೆ D.ಕದಿಯುವುದು
20. ಅಮರಯ್ಯಪ್ರೀಯ ಮಾರಯ್ಯ ಇದು ಯಾರ ಅಂಕಿತನಾಮ?
 A. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು B.ಆಯ್ದುಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ C.ಆಯ್ದುಕ್ಕಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ D.ಬಸವಣ್ಣ
21. " _____ ಗೋಣಿಯಲೋಬ್ಬ ಕಳವೆಯ ತುಂಬಿದ"
 A.ತುಂಬಿದ B.ಖಾಲಿ C.ಹರಿದ D.ಹೊಸ
22. ಕನಾರಟಕದಲ್ಲಿ ಗಾನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿ ಯಾವುದು?
 A.ಕೀರ್ತನ ಚಳುವಳಿ B.ವಚನ ಚಳುವಳಿ C.ಕಾವ್ಯಚಳುವಳಿ D.ನಡುಗನ್ನಡ ಚಳುವಳಿ
23. ಬಸವಣ್ಣ ಅವರ ಅಂಕಿತನಾಮ ಯಾವುದು?
 A.ಗುಹೇಶ್ವರ B.ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ C.ರಾಮನಾಥ D.ಕೂಡಲಸಂಗಮ
24. ಕಾಗಿ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದ _____ ಬಯ್ದು.

A. ರವಿಯ

B.ಶಶಿಯ

C.ದೇವರ

D.ತಾಯಿಯ

25. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಅಳಿಮನದವನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?

A.ಗೋಣಿಚೀಲ

B.ಖಾಲಿ ಗೋಣಿಚೀಲ

C.ಕಳ್ಳ

D.ತೆರಿಗೆ

26. ಯಾರು ಮುಂದಿದ್ದಢೂ ಹಂಗು ಹರಿಯಬೇಕು

A. ಜನ

B. ಜಾನುವಾರು

C. ಜಗತ್ತು

D. ಜಂಗಮ

27. ಯಾರ ಭಕ್ತಿ ಇಂತಾಯಿತ್ತು.?

A. ಅಳಿಯನ ಭಕ್ತಿ

B. ಅಳಿಮನದವನ ಭಕ್ತಿ

C. ಅಳಿಮಾನವನ ಭಕ್ತಿ

D. ಅಳಿಲೀನ ಭಕ್ತಿ

28. ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯ ತುತ್ತಾಗುವವರು ಯಾರು.?

A. ವೇಷಭೂಷಣಕಾರರು

B. ವೇಷಡಂಬಕರು

C. ವಿದೂಷಿಗಳು

D. ವೇಷಧರಿಸುವರು